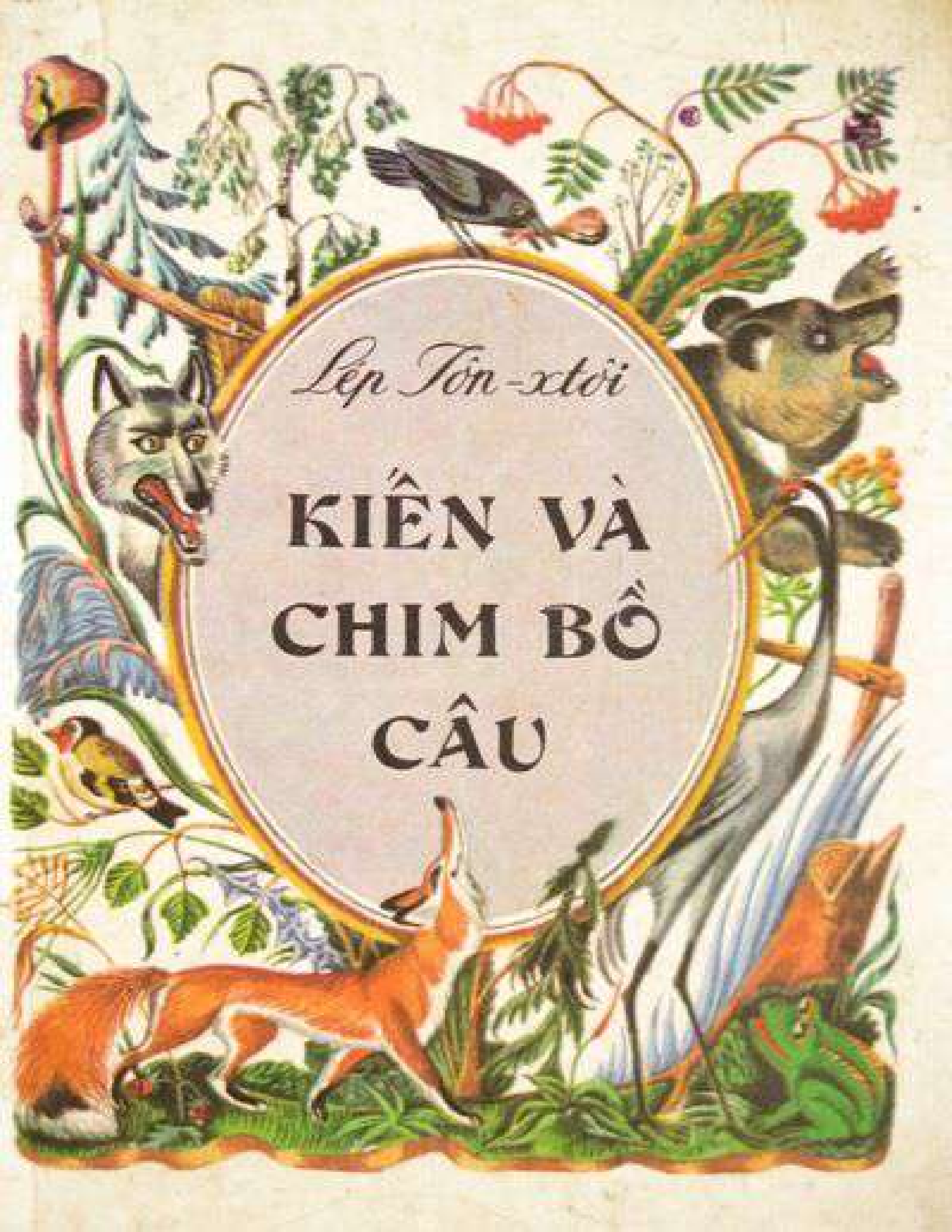

Lep Tôn-xtôi

**KIÊN VÀ
CHIM BÒ
CÂU**

LÉP TÔN-XTÔI
KIẾN VÀ CHIM BÒ CÂU
TRUYỆN NGỤ NGÔN
NHÀ XUẤT BẢN CẦU VỒNG
MÁT-XCƠ-VA 1984

In theo bản dịch của Nhà xuất bản Kim Đồng, Hà Nội

Người dịch: Thúy Toàn

Người biên tập: Bùi Việt Bắc, Hoàng Như Tiến

Minh họa của MI-KHA-IN RÔ-MA-ĐIN

Лев Толстой

МУРАВЕЙ и ГОЛУБКА

На вьетнамском языке

**Перевод сделан по книге: Л. Толстой. Два товарища Москва,
“Детская литература”, 1979**

Для младшего школьного возраста

© Bản dịch tiếng Việt, Nhà xuất bản Cầu vồng, 1984

In tại Liên Xô

**© Состав, иллюстрации Издательство “Детская литература”,
1978**

MỤC LỤC

BÀI HỌC NHÂN HẬU

I

NGỰA ĐƯỢC VÀ NGỰA CÁI

CÁO VÀ SẾU

KHỈ CON

SÓI VÀ SÓC

ĐẠI BÀNG, QUẠ VÀ NGƯỜI CHẶN CỪU

HAI CHÚ GÀ TRỐNG VÀ ĐẠI BÀNG

ĐÔI BẠN ĐƯỜNG

CHUỘT, GÀ TRỐNG VÀ MÈO

GÀ RỪNG VÀ CÁO

CHÓ SÓI VÀ CHÓ NHÀ

ĐẮM THUYỀN

CON CHUỘT PHÁT PHI

CHUỘT VÀ ẾCH

ẾCH, CHUỘT VÀ ĐIỀU HẬU

CHUỘT ĐỒNG VÀ CHUỘT NHÀ

BIỂN, SÔNG VÀ SUỐI

ĐẠI BÀNG VÀ CÁO

MÈO VÀ CÁO

KHỈ VÀ CÁO

MÈO ĐEO NHẠC

SƯ TỬ VÀ LỪA

CHÓ SÓI VÀ CÁO

CÁO VÀ CHÓ SÓI

CÔ BÉ VÀ CON VE[3]

RẮN NƯỚC VÀ NHÍM

CON QUẠ VÀ CÁI BÌNH

CON CHIM CON

II

THẰNG NÓI DỐI

KIỆN VÀ CHIM BỒ CÂU
QUẠ VÀ ĐÀN BỒ CÂU
RÙA VÀ ĐẠI BÀNG
LỪA VÀ NGỰA
SƯ TỬ VÀ CHUỘT
MỤ ĐÀN BÀ VÀ CON GÀ MÁI
GÀ MÁI VÀ NHỮNG QUẢ TRỨNG VÀNG
CHÓ, GÀ TRỐNG VÀ CÁO
CHỒN HÔI
SƯ TỬ, GẤU VÀ CÁO
CHÓ SÓI VÀ BÀ CỤ GIÀ
CHUỒN CHUỒN VÀ KIẾN
ẾCH VÀ SƯ TỬ

III

SÓI VÀ SẾU
NHỮNG CHỊ LÀM CÔNG VÀ CON GÀ TRỐNG
CON CHÓ VÀ CÁI BÓNG CỦA NÓ
HƯƠNG BỐ VÀ HƯƠNG CON
CON CÁO VÀ CHÙM NHO
GÀ MÁI VÀ CHIM ÉN
LỪA ĐỘI LỐT SƯ TỬ
NGƯỜI LÀM VƯỜN VÀ CÁC CON TRAI
CÁO VÀ DÊ
SẾU VÀ CÒ
NGƯỜI ĐÁNH CÁ VÀ CON CÁ CON
THỎ VÀ ẾCH

IV

CON CÁO
MUỖI VÀ SƯ TỬ
CHÓ NHÀ VÀ CHÓ SÓI
LỪA RỪNG VÀ LỪA NHÀ
CHÓ SÓI VÀ DÊ

CON HƯƠNG
HƯƠNG VÀ RUỘNG NHO
ÔNG GIÀ VÀ THẦN CHẾT
SỰ TỬ VÀ CÁO
MÈO VÀ LŨ CHUỘT

V

QUẠ VÀ CÁO
HAI NGƯỜI BẠN
BÁC MU-GÍCH VÀ THỦY THẦN
CHÓ SÓI VÀ CHÚ CỪU NON
SỰ TỬ, CHÓ SÓI VÀ CÁO
SỰ TỬ, LỪA VÀ CÁO
CÂY SẬY VÀ CÂY Ô-LIU[4]

VI

MÈO VÀ CỪU
CON THỎ
THỎ VÀ RÙA
CUN CÚT MẸ VÀ ĐÀN CON
CON CÔNG
GẤU VÀ ONG
ONG MẬT VÀ ONG ĐỰC
CÔNG VÀ SẾU
CHIM CUN CÚT VÀ NGƯỜI SĂN
CHIM SẼ
DIỀU HÂU VÀ CHIM BỒ CÂU
NGƯỜI CHỦ VÀ BÁC LÀM CÔNG
CÁI BÌNH ĐẤT VÀ CÁI ÂU GANG
CON DƠI
LÃO KEO KIẾT
BÁC MU-GÍCH VÀ CON CHÓ
CON CHÓ ĐEO KHÚC GẬY
BÁC CHĂN CỪU

CHÓ NẪM TRÊN ĐỒNG CỎ KHÔ

SÓI VÀ KHÚC XƯƠNG

CON CHÓ VÀ THẲNG ĂN TRỘM

SÓI VÀ NGỰA CÁI

CÁO VÀ SÓI

HỮU VÀ NGỰA

HAI CON ẾCH

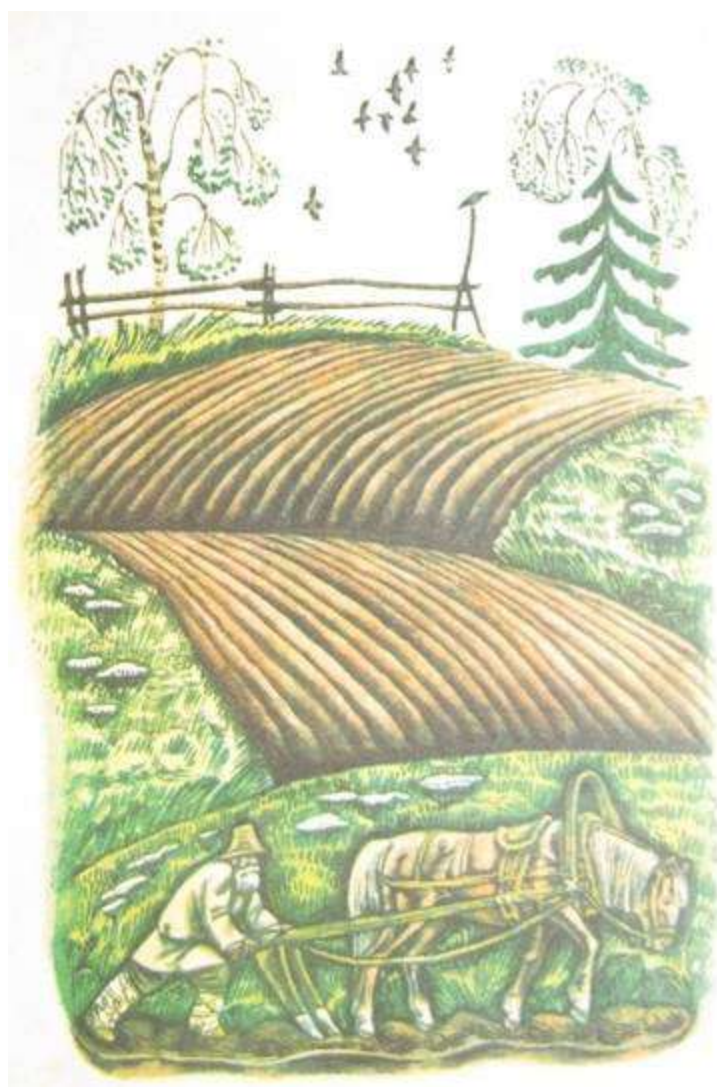
SÓI CÁI VÀ LỢN

BÒ ĐỰC VÀ ẾCH

HỌ NHÀ ẾCH XIN CHO CHÚNG MỘT ÔNG VUA

NGƯỜI LÁI BUÔN VÀ HAI TÊN ĂN CẮP

MẶT TRỜI VÀ GIÓ

BÀI HỌC NHÂN HẬU

Năm 1978 là tròn 150 năm ngày sinh nhà văn Nga vĩ đại Lép Nhi-cô-lai-ê-vích Tôn-xtôi, con người đã để lại cho chúng ta trong sách của mình những kho báu tư tưởng và ngôn từ vô giá. Tôn-xtôi sinh ra, lớn lên và phần lớn cuộc đời mình đã sống ở I-a-xnai-a Pô-li-a-na. Ông rất yêu trẻ nhỏ và đã viết cho trẻ con nông dân I-a-xnai-a Pô-li-a-na nhiều truyện ngắn và truyện đồng thoại.

Tôn-xtôi đã in những truyện ngắn và chuyện đồng thoại của mình dành cho trẻ nhỏ trong những cuốn sách nhan đề “Sách học văn” và “Những cuốn sách Nga để đọc”. Nhiều em nhỏ đã học đọc và học viết theo những cuốn sách này.

Tôn-xtôi đã đưa vào những cuốn sách dành cho trẻ nhỏ nhiều câu chuyện và truyền thuyết lấy từ văn học cổ, từ cuộc sống của các dân tộc khác nhau trên thế giới. Ông đặc biệt thích thú các truyện ngụ ngôn giản dị và ngắn mà nhà thông thái cổ Hy Lạp Ê-dốp đã sáng tác ra.

Ê-dốp sống cách đây đã lâu, khoảng hai ngàn rưỡi năm, vào thế kỷ IV trước công nguyên. Những truyện ngụ ngôn cổ chính là những bài học nhân hậu. Mà bài học nhân hậu thì không bao giờ bị lãng quên!

Ai không nhớ truyện ngụ ngôn về hai người bạn và con gấu? Một anh hoảng sợ leo tót lên cây, còn anh kia ở lại trên đường. Khi gấu bỏ đi, anh thứ nhất hỏi: “Gấu nói gì với cậu thế?” Anh thứ hai đã trả lời: “Nó bảo rằng không được bỏ bạn trong hoạn nạn”...

Câu chuyện này có thể đọc trong các sách giáo khoa cấp một ở Liên-xô, cũng như trong những cuốn sách đầu tiên của thiếu nhi. Thậm chí cả những đứa trẻ còn chưa biết đọc cũng đã quen biết nó. Nhưng ít ai biết rằng truyện ngụ ngôn này là do Ê-dốp sáng tác, và Tôn-xtôi đã dịch ra tiếng Nga.

Hay một câu chuyện nổi tiếng nữa về thằng bé nông dân chăn cừu nghịch ngợm mấy lần kêu cứu: “Sói! Sói!” đã làm mọi người lo lắng vô ích. Nhưng khi tai họa thực sự đến, nó lên tiếng kêu cứu thì không ai đáp lại, bởi vì mọi người đều nghĩ nó đùa như trước đây...

Đó cũng là truyện ngụ ngôn của Ê-dốp do Tôn-xtôi dịch.

Nhiều truyện ngụ ngôn cổ độc giả Liên-xô được biết qua các bản dịch của I-van An-đrây-ê-vích Crư-lốp. Thí dụ, những truyện ngụ ngôn như “Chuồn chuồn và Kiến”, “Quạ và Cáo”, “Sói và Sếu”... Crư-lốp là nhà thơ và dịch truyện ngụ ngôn ra bằng thơ. Còn Tôn-xtôi là nhà văn và dịch cũng chính những truyện ngụ ngôn ấy ra bằng văn xuôi.

Tôn-xtôi đưa các bản dịch truyện ngụ ngôn của Ê-dốp xích gần lại với cách ngôn, tục ngữ “(Đắm thuyền)” hoặc với truyện cổ dân gian (“Cáo và gà rừng”), hay biến nó thành truyện sinh hoạt “(Hai người bạn)”. Ông chuyển sự kiện của truyện ngụ ngôn về môi trường thân quen. Chúng trở thành các truyện ngụ ngôn Nga, những tác phẩm tự tạo của Lép Tôn-xtôi.

Thường thì các truyện ngụ ngôn cổ kết thúc bằng một kết luận hoặc một lời giáo huấn. Tôn-xtôi vứt bỏ những đoạn kết ấy, chỉ giữ lại hành động và tính cách của các nhân vật, chắc là trẻ em cũng sẽ hiểu bài học nhân hậu nói về điều gì và dạy điều gì.

Để dịch được đúng Ê-dốp, Tôn-xtôi đã học tiếng Hy Lạp cổ, đọc rất nhiều sách. Nhiều mẫu chuyện về Ê-dốp còn được giữ lại. Một số người gọi ông là con người sung sướng, bởi vì dường như ông hiểu được tiếng nói của loài vật, tiếng nói của thiên nhiên. Các truyện ngụ ngôn của ông về con sếu rút cái xương hóc trong họng sói, về con cáo không với được chùm nho, đều lý thú đối với trẻ em cũng như người lớn, như các truyện cổ dân gian thần tiên trong đó mọi điều đều hấp dẫn và có tính chất răn dạy. Nhưng truyện ngụ ngôn, khác biệt với truyện cổ dân gian, bao giờ cũng chứa đựng một sự chế giễu sắc nhọn như lông nhím, hay một sự ngăn ngừa dữ tợn như sư tử. Thêm vào đấy, bao giờ nó cũng dễ hiểu và ngắn gọn.

Số người khác gọi Ê-dốp là con người bất hạnh bởi vì ông vốn là một nô lệ nghèo nàn của tên nhà giàu Xan-phơ. Người ta còn nói rằng sở dĩ Ê-dốp phải dùng lời bóng gió để giảng giải là bởi vì ông sợ tên chủ của mình và không dám nói thẳng toạc ra. Nhưng Ê-dốp đâu có sợ Xan-phơ. Và ông đã nói hết sự thật. Ông là một con người nghiêm khắc và dũng cảm. Mà chủ yếu, ông là một triết gia thông thái và nhân hậu. Ông bắt mọi người cười vui vẻ những trò tình nghịch của các nhân vật của mình. Và họ càng cười bao nhiêu, càng trở nên minh mẫn bấy nhiêu, bởi vì, như Pu-skin từng nói, “truyện cổ dân gian là điều không có thực nhưng trong đó có lời bóng gió là bài học cho những người thông minh, nhân hậu”.

Nhiều câu chuyện về Ê-dốp còn được giữ gìn trong ký ức của nhân dân. Một trong những câu chuyện như vậy Tôn-xtôi đưa vào cuốn “Sách học vắn” của mình. Một lần Xan-phơ sai Ê-dốp đi dò xem đám cưới của người hàng xóm có nhiều người đến dự không. Ê-dốp đến nhà người hàng xóm, ném một súc gỗ xuống ngưỡng cửa nhà ông ta, rồi ngồi bên cạnh chờ khách khứa ra về. Tiệc tan, ai ra khỏi nhà cũng đều vấp phải khúc gỗ những chỉ bực bội nhìn khúc gỗ rồi đi đường mình. Chỉ có một bà cụ già sau khi bị vấp đã quay lại đẩy khúc gỗ dẹp sang bên để người khác không bị cản trở. Ê-dốp hài lòng trở về gặp chủ.

- Thế nào, ở đây có nhiều người không? - Xan-phơ vốn tò mò hỏi.

- Tất cả chỉ có một con người, mà đây lại là một bà cụ già, - Ê-dốp trả lời.

- Sao lại thế? - người chủ ngạc nhiên.

- Tất cả đều vấp phải súc gỗ, - Ê-dốp nói, - mà không ai dẹp nó đi. Thế thì lũ cừu cũng làm như vậy. Riêng bà cụ già dẹp súc gỗ đi để người khác không bị ngã. Chỉ có con người mới làm như vậy. Một mình bà cụ là người.

Các nhân vật trong truyện ngụ ngôn của Ê-dốp có đủ loại khác nhau. Ở đây có cả con người, cả thần thánh, cả loài vật. Nhưng nhà viết ngụ ngôn cổ có kể về ai đi nữa, trước hết ông nhằm nói với trẻ em. Có thể vì thế mà đôi

khi dường như các nhân vật của ông chỉ là những đứa bé đeo mặt nạ. Chỗ này, chỗ kia, thỉnh thoảng từ dưới cái mặt nạ bị bật ra bỗng chợt lại lóe sáng những đôi mắt nghịch ngợm và thông minh của trẻ thơ. Điểm đặc biệt này của các truyện ngụ ngôn đã được họa sĩ Mi-kha-in Rô-ma-đin cố gắng giữ được trong các bức vẽ của mình.

Tôn-xtôi cho in “Sách học vần” và “Những cuốn sách Nga để đọc” lần đầu vào những năm 1874 - 1875. Nhiều truyện trong những cuốn sách này, các em ở Liên-xô đã quen biết. Đó là “Phi-li-pốc”, là “Ba con gấu”, là “Con cá mập”, là “Người tù Cáp-ca-dơ”, cũng như “Sư tử và con chó con” và những truyện khác. Ngày nay, bên cạnh những cuốn sách mỏng đầu tiên đó, trong sò sách đọc của trẻ em có thêm cả các truyện ngụ ngôn của Lép Tôn-xtôi. Những truyện này được xếp theo thứ tự như Tôn-xtôi xếp đặt để đưa in. Thoạt đầu là những câu chuyện đơn giản nhất, về sau phức tạp dần... Nhưng tất cả những câu chuyện này đều dành cho những người nghe và người đọc bé nhất, những người bắt đầu yêu quý và hiểu biết tiếng nói mẹ đẻ từ vần chữ cái.

Ê-đu-a Ba-ba-ép

NGỰA ĐỰC VÀ NGỰA CÁI

Ngựa cái ngày đêm không làm lụng gì hết. Và chỉ tha thẩn trên cánh đồng, còn ngựa đực đêm đêm mới được thả đi ăn, ban ngày phải cày đất. Thấy vậy ngựa cái mới bảo ngựa đực:

- Anh việc gì phải kéo cày? Giá tôi ở địa vị anh thì tôi không có chịu. Chủ mà lấy roi quật tôi, tôi sẽ tung vó đá lại.

Sang ngày hôm sau ngựa đực bèn làm theo lời ngựa cái. Bác nông dân thấy ngựa đực trở nên ương bướng, bèn đóng ngựa cái vào vai cày.

CÁO VÀ SẾU

Cáo mời sếu đến ăn bữa trưa và bày đĩa canh ra. Với cái mõ dài của mình, sếu chẳng ăn được chút gì, thế là cáo một mình chén sạch. Sang ngày hôm sau sếu mời cáo đến chơi và dọn bữa ăn trong một cái bình cổ dài. Cáo không sao thò được mõ vào bình, còn sếu vờn cái cổ dài thò mỏ vào bình và một mình ăn no.

KHỈ CON

Khi mẹ ấy có hai khỉ con. Một con được khỉ mẹ yêu quý, còn con kia bị ghét bỏ. Bữa nọ người ta rượt đuổi khỉ mẹ. Khỉ mẹ chớp lấy đứa con yêu quý và bỏ chạy cùng với nó, để lại đứa con bị ghét bỏ. Đứa con bị ghét bỏ lẩn vào giữa lòng rừng rậm, người ta không thấy nó, bỏ qua. Còn khỉ mẹ nhảy lên cây, nhưng luống cuống thế nào lại va đầu đứa con yêu quý vào cành cây, thế là làm cho nó chết. Khi người săn bỏ đi, khỉ mẹ đi tìm đứa con bị ghét bỏ, nhưng không tìm thấy cả nó nữa, thế là khỉ mẹ còn lại một thân một mình.

SÓI VÀ SÓC

Sóc nhảy nhót chuyền cành thế nào ngã trúng ngay vào chó sói đang ngủ. Chó sói choàng dậy tóm được sóc, định ăn thịt. Sóc bèn van xin:

- Xin ông thả cháu ra.

Sói trả lời:

- Thôi được, ta sẽ thả mày, có điều mày hãy nói cho ta hay, vì sao họ nhà sóc chúng mày lúc nào cũng vui vẻ như vậy. Ta thì lúc nào cũng buồn rĩ, còn chúng mày thì lúc nào cũng thấy đùa nghịch nhảy nhót trên tán cây cao.

Sóc nói:

- Ông cứ thả cháu lên cây đã, trên đó cháu sẽ nói cho ông rõ, chứ không cháu sợ ông quá.

Sói thả sóc ra, thế là sóc tót lên cây và nói chõ xuống:

- Ông buồn rĩ là vì ông độc ác, cái độc ác nó bóp thắt tim gan ông lại. Còn đấng này bọn ta vui vẻ là vì bọn ta hiền lành và chẳng làm điều ác cho ai cả.

ĐẠI BÀNG, QUẠ VÀ NGƯỜI CHẶN CỪU

Bầy cừu tha thẩn ăn trên đồng. Một con đại bàng không hiểu từ đâu bay tới lao xuống quặp một chú cừu mang đi. Quạ nhìn thấy thế cũng đâm thèm chén thịt. Nó tự bảo:

- Chẳng có gì đặc biệt cả. Ta cũng làm như vậy, mà còn hay hơn nữa kia. Đại bàng là đứa ngu, nó chộp con cừu non bé tí, chứ ta là ta chọn con cừu đực béo núc kia kia.

Quạ cầm móng vuốt vào đám lông cừu đực, muốn cuồn cừu đi nhưng cuồn sao nổi. Mà nó cũng chịu không biết làm cách nào gỡ nổi móng vuốt ra khỏi đám lông cừu. Người chăn cừu đi tới gỡ chân quạ ra khỏi đám lông cừu, đánh chết quạ rồi ném đi.

HAI CHÚ GÀ TRỐNG VÀ ĐẠI BÀNG

Hai chú gà trống chọi nhau bên đồng phân. Một chú sức lực khỏe hơn, đánh bại chú kia và đuổi nó đi khỏi đồng phân, cả lũ gà mái ào đến vây quanh gà trống, khen ngợi nó. Gà trống muốn được gà ở sân nhà khác biết về sức lực và vinh quang của nó. Anh chàng bay lên nóc căn nhà chứa đồ, vỗ cánh và lớn tiếng:

- Tất cả bọn các người hãy trông ta đây, ta đã đánh bại một gà trống khác! Trên thế gian này không một gà trống nào có sức lực như ta.

Anh chàng chưa kịp hát hết bài, một gã đại bàng đã bay đến đánh gục, quặp vào móng và mang về tổ.

ĐÔI BẠN ĐƯỜNG

Một già một trẻ cùng đi trên đường. Hai người nhìn thấy một túi tiền lăn lóc giữa đường. Người trẻ nhặt lên và bảo:

- Thương để gửi lộc cho tôi đây.

Còn ông già bảo:

- Chúng ta cùng hưởng chứ.

Người trẻ cãi lại:

- Không, chúng ta đâu có cùng thấy, một mình tôi nhặt lên thôi.

Ông già chẳng nói gì thêm. Hai người đi tiếp một chút nữa. Chợt họ nghe thấy có người cười ngửa đuổi theo sau, quát tháo:

- Đứa nào ăn cắp túi tiền!

Người trẻ sợ hãi nói:

- Bác ơi, không khéo vì cái của bắt được của chúng ta mà chúng ta khôn mất.

Ông già liền bảo:

- Của bắt được của anh chứ đâu phải của chúng ta, thế thì anh khốn chứ chúng ta không khốn.

Người ta tóm cổ người trẻ và giải về tỉnh xét xử, còn ông già thì trở về nhà.

CHUỘT, GÀ TRỐNG VÀ MÈO

Chuột con ra khỏi tổ dạo chơi. Nó tha thẩn khắp sân rồi lại về với mẹ:

- Này mẹ ơi, con nhìn thấy hai con thú cơ. Một con thú dữ tợn, còn con kia hiền khô.

Mẹ nó bảo:

- Con nói cho mẹ xem hai con thú ấy ra làm sao nào.

Chuột con thưa:

- Một con dữ tợn, đi đi lại lại trên sân thế này này: chân nó đen thui, mào nó đỏ ối, cặp mắt nó lồi ra, còn cái mũi nó khoằm khoằm. Khi con đi ngang qua, nó há hốc cái mồm ra, nhác một chân và lên tiếng quát to đến nỗi con sợ quá chẳng còn biết chạy đi đâu.

- Đấy là con gà trống, - chuột mẹ nói. - Nó chẳng làm hại ai đâu, đừng sợ nó. Thế còn con thú kia?

- Con thú kia nằm ngoài nắng sưởi ấm. Cổ nó trắng, chân nó xám, mượt mà; nó đưa lưỡi liếm cái ngực trắng của nó và cái đuôi hơi ngoe nguẩy, nhìn theo con.

Mèo mẹ bảo:

- Con ngốc lắm. Nó chính là mèo đấy.

GÀ RỪNG VÀ CÁO

Gà rừng đậu trên cây. Cáo đi tới gần và bảo:

- Chào anh bạn gà rừng bé bỏng của tôi! Vừa nghe thấy tiếng gáy lạnh lót của bạn, tôi liền tìm đến thăm bạn ngay.

- Cảm ơn lời lẽ thân tình của chị, - gà rừng trả lời.

Cáo giả bộ không nghe thấy, nó nói tiếp:

- Anh bạn nói gì thế? Tôi không nghe thấy gì. Anh bạn gà rừng bé bỏng của tôi, giá bạn xuống bãi cỏ này mà dạo chơi, chuyện trò với tôi, chứ ở trên cây tôi chẳng nghe rõ.

Gà rừng bảo:

- Tôi sợ xuống bãi cỏ. Họ nhà chim muông chúng tôi đi dưới mặt đất nguy hiểm lắm.

- Hay bạn sợ tôi? - cáo hỏi.

- Không phải sợ chị, mà tôi sợ là sợ các con thú khác, - gà rừng trả lời. - Trên đời có đủ loại thú khác nhau.

- Không, anh bạn gà rừng bé bỏng của tôi, vừa có lệnh ban bố rằng trên khắp mặt đất này hòa bình rồi.

- Thế thì tốt, - gà rừng nói, - chứ không thì thấy bầy chó đang chạy kia, cứ theo lệ cũ thì chị hẳn đã phải chuẩn cho mau rồi, còn bây giờ thì chị chẳng lo sợ gì nữa.

Cáo nghe nói đến chó, vểnh tai lên và đã toan bỏ chạy.

- Chị định đi đâu thế? - gà rừng nói. - Bây giờ lệnh đã ban bố rồi kia mà, chó sẽ không động đến chị.

- Nhưng ai mà biết được! - cáo nói. - Có thể bọn họ chưa nghe gì về lệnh ấy.

Và nó ù té chạy.

CHÓ SÓI VÀ CHÓ NHÀ

Con sói gây đói rình mò gần bên làng và gặp ngay một chó nhà béo mập. Sói hỏi nó:

- Chó nhà này, anh hãy cho tôi biết, các anh lấy cái ăn ở đâu ra thế?
- Con người cho chúng tôi.
- Chắc là các anh giúp con người một công việc vất vả.

Chó nhà nói: “Không, công việc của chúng tôi đâu có vất vả gì. Nhiệm vụ của chúng tôi là đêm đêm canh giữ sân nhà thôi”.

- Thế đấy, chỉ có vậy thôi mà con người cũng nuôi các anh, - chó sói nói. - Vậy thì tôi cũng sẵn sàng đi làm công việc của các anh ngay, chứ không họ nhà sói chúng tôi khó kiếm cái ăn quá.

- Thế thì đi làm đi, - chó nhà bảo. - Chủ nhà cũng sẽ cho cả anh ăn uống.

Sói mừng rỡ và cùng chó nhà đến phục vụ con người. Sói đã bước vào tới cổng nhà thì nom thấy lông ở cổ của chó nhà bị vết chà xát. Sói liền hỏi:

- Chó nhà ơi, vì sao chỗ này lại thế?

- Vậy thôi, - chó nhà trả lời.

- Nhưng vậy thôi là thế nào?

- Vậy thôi, vì cái xích mà. Ban ngày tôi bị xích phải ngồi một chỗ.

- Thế thì chào anh nhé, chó sói bảo. - Tôi chẳng đến với người đâu. Thà tôi không được béo tốt nhưng được sống tự do.

ĐẮM THUYỀN

Những người đánh cá đi trên một con thuyền. Bỗng trời nổi dông bão. Những người đánh cá sợ hãi. Họ gác cái chèo lại và bắt đầu cầu khẩn thượng đế để thượng đế cứu giúp họ. Con thuyền bị trôi giạt trên sông mỗi lúc một xa bờ. Bấy giờ một bác đánh cá già mới bảo:

- Sao ta lại gác cả mái chèo thế nhỉ? Cứ việc cầu khẩn thượng đế, nhưng cũng phải chèo vào bờ chứ.

CON CHUỘT PHÁT PHI

Chuột ta gặm sàn nhà, và một cái khe hở hiện ra. Chuột chui qua khe hở và tìm ra rất nhiều thức ăn. Là một con chuột tham lam nên chuột ăn nhiều quá đến mức bụng hằn phình lên. Sáng ra, chuột tìm đường trở về ổ, nhưng cái bụng đã phình to đến mức chuột không sao lách qua được khe hở.

CHUỘT VÀ ẾCH

Chuột đến thăm ếch. Ếch gặp chuột trên bờ và mời chuột về nhà mình dưới nước. Chuột xuống theo nhưng sắc nước và vất vả lắm mới sống sót mà thoát lên bờ. Chuột tự bảo:

- Không bao giờ mình còn đến chơi người lạ nữa.

ẾCH, CHUỘT VÀ ĐIỀU HẬU

Ếch và chuột cãi cọ nhau. Đôi bên ra một mô đất đánh nhau. Điều hâu thấy cả ếch lẫn chuột đều quên khuây nó, liền hạ cánh và chộp gọn cả đôi.

CHUỘT ĐỒNG VÀ CHUỘT NHÀ

Một mẹ chuột nhà bệ vệ từ thành phố ra thăm chuột đồng. Chuột đồng sống ở ngoài ruộng, nên có gì đem hết ra thết đãi bà khách: đỗ và lúa mì. Mẹ chuột bệ vệ chuyện trò:

- Cô gây còm vì nghèo khổ, cô đến chơi tôi mà xem chúng tôi sống ra sao.

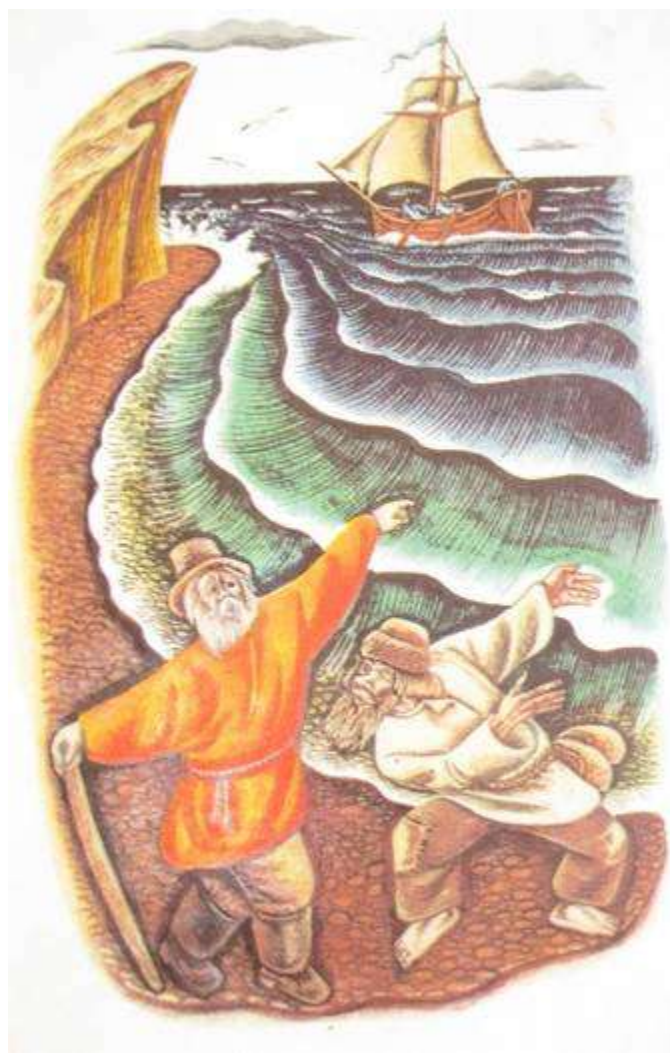
Và chuột đồng đi chơi. Khi người nhà ăn xong đã bỏ đi, mẹ chuột nhà bệ vệ liền dẫn khách từ khe hở vào phòng, và cả hai leo lên bàn. Chuột đồng chưa bao giờ thấy đầy đủ thức ăn như vậy. Nó mới bảo: “Chị nói đúng thật, cuộc sống của chúng tôi quả là tồi, rồi tôi cũng phải chuyển ra sống ở thành phố thôi”.

Thình lình, một người bước vào cửa và bắt đầu săn bắt chuột. Chủ khách nhà chuột phải vất vả mới chuồn được vào khe hở.

- Không, - chuột đồng lại nói, - cuộc sống của tôi ngoài đồng ruộng sướng hơn nhiều. Dù rằng món ăn ngon ngọt tôi không có, nhưng tôi lại không phải sợ hãi đến nhường này.

BIỂN, SÔNG VÀ SUỐI

Một bác mu-gích^[1] tranh luận với một bác mu-gích khác là bác ta có thể uống rất nhiều nước. Bác ta nói:

- Tôi là tôi có thể uống cạn biển.
- Anh không uống nổi.

- Uống nôi! Cuộc nào! Tôi cuộc một ngàn rúp^[2] là tôi uống cạn sạch được biển. Sáng ra người ta kéo đến gặp bác mu-gích: - Thế nào, đi ra uống cạn biển hay nộp đây một ngàn rúp đi!

Bác mu-gích trả lời:

- Tôi đã nhận uống cạn biển, tôi sẽ uống cạn. Nhưng tôi không nhận uống tất cả các con sông. Các người hãy chặn tất cả sông suối lại không cho nước chảy vào biển, bây giờ tôi sẽ uống cạn biển.

ĐẠI BÀNG VÀ CÁO

Đại bàng chop được một cáo con và định mang đi. Cáo mẹ cầu xin đại bàng xót thương nó. Đại bàng nghĩ bụng: “Cáo có thể làm gì được ta? Tổ của ta ở cao tít trên cây tùng. Cáo không thể với tới ta được”. Và đại bàng bắt cáo con mang đi. Cáo mẹ bèn chạy ra cánh đồng, lấy một thanh củi đang cháy của người ta và tha về dưới gốc cây tùng. Cáo mẹ định đốt cháy cây tùng; bây giờ đại bàng phải lên tiếng van xin tha thứ và mang trả cáo con cho cáo mẹ.

MÈO VÀ CÁO

Mèo chuyện trò với cáo xem làm cách nào để tránh được lũ chó. Mèo bảo:

- Tôi không sợ chó, bởi vì tôi có một mẹo tránh chúng.

Còn cáo nói:

- Làm sao có mỗi một mẹo thôi mà tránh được chó? Tôi có tới bảy mươi bảy mảnh lối và bảy mươi bảy cách đánh lừa kia.

Trong lúc đôi bên trò chuyện, những người thợ săn ở đâu đi tới và một đàn chó ào theo. Mèo chỉ có một mẹo: nó nhảy phắt lên cây, thế là đàn chó không bắt được mèo; còn cáo giở đủ các ngón mánh lới của mình ra nhưng cũng không thoát, đàn chó tóm cổ được cáo.

KHỈ VÀ CÁO

Một bữa muông thú bầu khỉ lên làm người cầm đầu. Cáo tìm đến khỉ và thưa:

- Bây giờ ông là người đứng đầu của chúng tôi, tôi muốn giúp đỡ ông: tôi tìm ra một kho của trong rừng; đi theo tôi, tôi sẽ chỉ cho ông thấy.

Khỉ ta mừng rỡ đi theo cáo. Cáo đưa khỉ tới một cái bẫy và bảo:

- Đây, ở đây, ông tự lấy lấy, còn tôi không muốn động đến trước ông.

Khỉ cho tay vào, thế là bị sập bẫy. Bây giờ cáo chạy đi gọi tất cả muông thú đến và chỉ con khỉ cho tất cả mọi loài thấy:

- Các người nhìn xem, - cáo nói, - các người đã bầu một kẻ như thế nào lên làm người đứng đầu! Các người thấy không, đầu óc hăn ta có gì đâu, hăn bị sập bẫy rồi.

MÈO ĐEO NHẠC

Vì mèo mà cuộc sống họ nhà chuột trở nên chật vật. Ngày nào mèo cũng chén thịt khi thì hai, khi thì ba mống chuột. Một bữa họ nhà chuột tụ họp bàn tính xem làm cách nào thoát được mèo. Bàn đi tính lại, không làm sao nghĩ được mẹo gì.

Bây giờ một con chuột con mới lên tiếng:

- Tôi xin nói cách chúng ta làm thế nào để thoát được mèo. Sở dĩ chúng ta bị chết là bởi vì chúng ta không biết khi nào mèo đến tìm chúng ta. Phải đeo nhạc lên cổ mèo, cho phát lên thành tiếng. Khi ấy thì bất cứ lúc nào mèo tới gần chúng ta, chúng ta đều sẽ nghe rõ, thế là chúng ta chuồn kịp thời.

- Được như vậy tốt đây, - chuột già nói, - nhưng phải có ai đeo được nhạc lên cổ mèo. Cậu nghĩ ra hay đấy, nhưng nếu cậu mà đeo được nhạc lên cổ mèo thì khi ấy chúng tôi sẽ xin cảm ơn cậu.

SƯ TỬ VÀ LỪA

Một hôm sư tử đi săn và đem lừa đi theo. Sư tử bảo lừa:

- Cậu cứ vào rừng, lừa ạ, có bao hơi sức cậu rống lên. Con thú nào nghe thấy tiếng rống ấy sợ bỏ chạy, tôi sẽ tóm gọn hết.

Nghe sao làm vậy. Lừa rống lên, các con thú chạy tán loạn, thế là sư tử tóm bắt chúng. Sau cuộc săn bắt, sư tử bảo lừa: “Chà, tôi khen ngợi cậu, cậu rống khá lắm”.

Thế là từ đó lừa cứ rống hoài, cứ chờ đợi hoài người ta khen nó.

CHÓ SÓI VÀ CÁO

Chó sói chạy trốn đàn chó nhà và định trốn vào rãnh nước. Nhưng trong rãnh nước đã có cáo đang ngồi đó rồi. Cáo nhe răng dọa sói và bảo: “Ta không cho nhà anh vào đây, đây là chỗ của ta”.

Sói không tranh cãi, chỉ bảo:

- Nếu như đàn chó nhà không đuổi gần tới thì ta đã cho mày biết đây là chỗ của ai, còn bây giờ có lẽ mày nói phải.

CÁO VÀ CHÓ SÓI

Cáo bị bọ chét cắn. Nó nghĩ cách diệt bọ chó. Nó ra sông và quay lưng thò đuôi xuống nước. Bọ chét từ đuôi cáo nhảy cả lên lưng cáo. Cáo bước cả hai chân sau xuống nước, bọ nhảy cả lên lưng cáo, nhảy cả cổ, cả đầu, cáo xuống nước rất sâu, đến mức chỉ còn thấy mỗi cái đầu. Tất cả bọ chó tụ tập cả về mõm cáo. Khi ấy cáo lặn xuống nước. Bọ chó nhảy ráo lên bờ, thế là cáo lên khỏi nước ở một chỗ khác. Chó sói nhìn thấy mọi chuyện và rắp tâm làm tốt hơn. Nó nhảy tót xuống sông, lặn thật sâu và ngồi lì trong lòng nước; nó nghĩ bụng, bọ chó bám trên người nó chắc chết ngạt. Sói ra khỏi nước, nhưng bọ chó bám trên người nó sống lại và lại cắn nó.

BÁC MU-GÍCH VÀ NIỀM HẠNH PHÚC

Bác mu-gích ra bãi cắt cỏ nhưng lại nằm lăn ra ngủ, còn Hạnh phúc đi dạo khắp thế gian. Hạnh phúc đi đến chỗ bác mu-gích liền lên tiếng: “Đáng ra làm lưng, anh ta lại ngủ thế này, rồi sau đó không thu hoạch đủ cỏ khô khi thời tiết nắng, thì lại trách ta - trách Hạnh phúc - và than thở: “Tôi không có hạnh phúc”.

CÔ BÉ VÀ CON VE^[3]

Cô bé bắt được chú ve và định vật chân ve. Bố cô bé liền bảo:

- Đây chính là con ve vẫn ca hát mỗi sáng mai đây.

Cô bé nhớ lại những khúc hát của ve sầu bèn thả ve ra.

RẮN NƯỚC VÀ NHÍM

Một lần nhím đến thăm rắn nước và bảo:

- Anh rắn nước, anh cho tôi vào tổ của anh ở nhờ ít lâu.

Rắn nước cho nhím vào. Có điều nhím vào tổ rắn nước, con cái rắn nước không sống nổi với nhím. Rắn nước bảo nhím:

- Tôi cho anh vào ở nhà ít lâu thôi, bây giờ thì anh đi đi, lũ con tôi đựng phải lông nhọn của anh, chúng đau đớn lắm.

Nhím nói:

- Ai đau thì cứ việc đi, còn ở đây tôi cũng thấy tốt rồi.

CON QUẠ VÀ CÁI BÌNH

Con quạ muốn uống nước. Ở trên sân nhà có một bình đựng nước, có điều nước trong bình chỉ sâm sấp dưới đáy. Quạ không sao với tới được. Nó bèn đi lấy những viên sỏi thả vào bình cho đến lúc nước trong bình dâng lên cao đến mức có thể uống được.

CON CHIM CON

Một con chim con đậu trên cành cây, phía dưới có hạt thóc trên mặt cỏ. Chim con tự nhủ:

- Ta phải mổ ăn mới được.

Chim con sà xuống mổ hạt, thế là mắc vào lưới.

- Vì sao mà ta khôn khổ thế này? - chim con nói. - Bọn điều hâu săn bắt những con chim đang sống, vậy mà chúng cũng chẳng việc gì, còn mình chỉ vì một hạt thóc nhỏ bé mà hết đời.

THẰNG NÓI DỐI

Một thằng bé chăn cừu và, làm như nhìn thấy chó sói, lên tiếng kêu cứu:

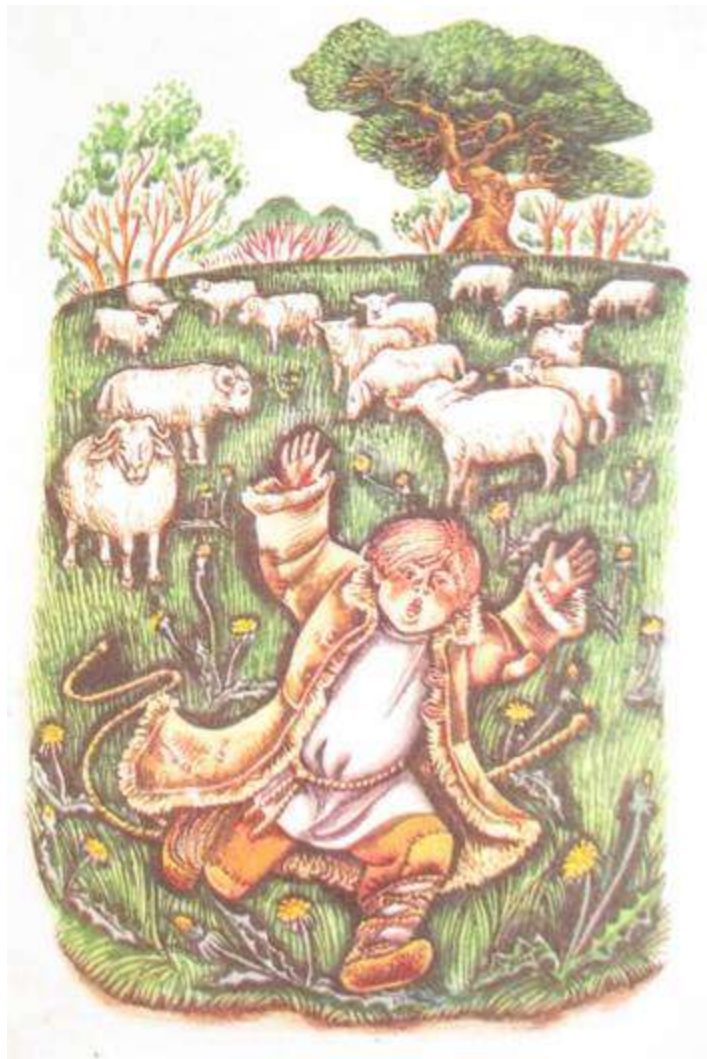
- Cứu tôi với, chó sói! chó sói!

Các bác mu-gích chạy đến và thấy là không có chuyện đó. Thằng bé cứ làm cái trò như vậy hai ba lần, rồi đến lúc xảy ra chuyện chó sói đến thật.

Thằng bé lên tiếng kêu la:

- Ôi làng nước ơi, chó sói!

Các bác mu-gích nghĩ là thằng bé lại đánh lừa như mọi lần, họ chẳng đến cứu thằng bé nữa. Chó sói thấy chẳng phải sợ hãi gì, nó tung hoành cắn chết cả đàn cừu.

KIẾN VÀ CHIM BỒ CÂU

Kiến tìm xuống suối: nó khát nước. Sóng nước trào lên cuốn kiến đi và suýt nữa chìm chết nó. Bồ câu đang tha cành cây; chim nhìn thấy kiến chết đuối đến nơi, bèn thả cành cây xuống suối cho kiến. Kiến bò được lên cành cây và thoát chết. Về sau người thợ săn chăng lưới bắt bồ câu mái và sắp chụp lưới. Kiến bò đến chỗ người thợ săn, đốt vào chân bác ta. Người thợ săn giật mình đánh rơi lưới. Bồ câu cất cánh và bay thoát.

QUẠ VÀ ĐÀN BỒ CÂU

Quạ thấy đàn bồ câu được nuôi ăn đầy đủ, nó bơi trắng lông mình rồi bay vào chuồng bồ câu, Đàn bồ câu thoát đầu tưởng nó cũng là bồ câu như mọi con khác, thế là cho nó vào chuồng. Nhưng quạ quen khuấy và cất tiếng kêu theo lối quạ. Bây giờ họ nhà bồ câu xúm vào mổ và đuổi nó đi. Quạ bay trở về với họ nhà quạ, nhưng họ nhà quạ sợ hãi nó bởi vì nó trắng toát, và cũng đuổi cổ nó đi.

RỪA VÀ ĐẠI BÀNG

Rùa nài xin đại bàng dạy cho nó biết bay. Đại bàng không dạy bởi vì rùa không thể bay được, nhưng rùa cứ khấn khoản nài mãi. Đại bàng bèn lấy móng quặp rùa bay lên cao rồi thả ra: rùa rơi bộp xuống.

LỪA VÀ NGỰA

Người nọ có một con lừa và một con ngựa. Bữa ấy đi đường, lừa nói với ngựa:

- Tôi nặng quá, tôi không đủ sức chở tất cả, chị mang đỡ tôi dù chỉ chút ít thôi.

Ngựa không nghe. Lừa ngã gục xuống vì gắng sức quá và chết. Người chủ bèn chất tất cả đồ đạc từ lưng lừa sang cho ngựa, lại còn thêm cả bộ da lừa nữa. Ngựa bấy giờ mới rên lên:

- Ôi, cái thân khốn khổ của tôi mới bất hạnh làm sao! Tôi đã không muốn giúp đỡ nó dù chỉ chút ít, thế là bây giờ phải tha tất cả, lại còn thêm

cả bộ da lừa.

SƯ TỬ VÀ CHUỘT

Sư tử ngủ. Chuột chạy qua trên người sư tử. Sư tử choàng tỉnh và tóm được chuột. Chuột lên tiếng van xin sư tử tha nó ra. Chuột nói:

- Nếu ông thả cháu ra, cháu sẽ làm điều tốt cho ông.

Sư tử bật cười vì chuột nhắc hứa sẽ làm điều tốt cho nó, nhưng cũng thả chuột ra.

Về sau những người thợ săn tóm được sư tử và lấy dây trói sư tử vào thân cây. Chuột nhắt nghe thấy tiếng sư tử gâm, chạy đến cắn đứt dây thừng và bảo:

- Ông có nhớ là khi ấy ông cười, ông không nghĩ là chuột nhắt cháu lại có thể làm cho ông điều tốt, còn bây giờ thì ông thấy đấy, có khi chuột nhắt cũng làm được việc tốt chứ.

MỤ ĐÀN BÀ VÀ CON GÀ MÁI

Gà mái nọ mỗi ngày đẻ một quả trứng. Mụ chủ của nó nghĩ là cho gà ăn nhiều hơn, nó sẽ đẻ hai trứng một ngày. Mụ làm như vậy. Nhưng gà béo ú ra và hoàn toàn tịt đẻ.

GÀ MÁI VÀ NHỮNG QUẢ TRỨNG VÀNG

Con gà mái của người chủ nọ đẻ ra những quả trứng vàng. Người chủ muốn có ngay thật nhiều vàng liền đem giết con gà (anh ta nghĩ là trong bụng gà có cả một cục vàng to tướng); nhưng con gà cũng lại chẳng khác gì những con gà mái khác.

CHÓ, GÀ TRỐNG VÀ CÁO

Chó nhà và gà trống rủ nhau đi chu du. Tối đến gà trống lên ngủ trên cây, còn chó thu xếp nằm ngay dưới gốc cây đó giữa đám rế cây. Đến giờ đến khắc, gà trống cất tiếng gáy. Nghe thấy tiếng gà trống, cáo chạy đến và đứng dưới nài xin gà trống xuống đất với nó, làm như nó muốn bày tỏ sự kính trọng đối với gà trống vì giọng gáy của gà trống hay quá. Gà trống bèn đáp:

- Trước hết cần đánh thức người quét sân đã, bác ta nằm ngủ giữa đám rế cây. Cứ để bác ta quét dọn cho đỡ ướt át đã, khi ấy tôi sẽ xuống.

Cáo sục đi tìm người quét sân và tìm đến nơi. Chó nhà lập tức chồm dậy cắn chết cáo.

CHỒN HÔI

Chồn hôi tìm đến người thợ đồng và đưa lưỡi liếm cái giũa. Máu ở lưỡi chảy ra, nhưng chồn hôi lại mừng rỡ liếm tiếp, nó nghĩ là máu từ sắt chảy ra, vì thế mà tự nó làm nát toạc cả cái lưỡi của nó.

SƯ TỬ, GẤU VÀ CÁO

Sư tử và gấu kiếm được thịt. Gấu không muốn nhường, mà sư tử thì không chịu nhận. Hai con đánh nhau mãi đến mức cả hai cùng đuối sức và nằm dài ra. Cáo nhìn thấy thịt lẫn lóc ở giữa gấu và sư tử, chộp ngay lấy và chạy biến.

CHÓ SÓI VÀ BÀ CỤ GIÀ

Một con sói đói đi tìm mồi. Đến cuối làng, sói nghe thấy trong căn nhà gỗ một thằng bé đang khóc và bà cụ già bảo nó:

- Mày không nín đi, tao đem mày cho sói ăn thịt.

Sói không đi tiếp nữa mà nằm đợi người ta đem cho nó thằng bé. Đêm đến, sói vẫn chờ đợi và nghe thấy bà cụ già lại nói:

- Đừng khóc, bé ơi! Bà không mang cháu cho sói đâu; sói mà đến là ta sẽ giết chết nó.

Sói nghĩ bụng: “Rõ là ở đây người ta nói một đằng, làm một nẻo”. Thế là nó vội chuồn khỏi làng.

CHUỒN CHUỒN VÀ KIẾN

Đến mùa thu, lúa mì của kiến bị ẩm ướt, họ nhà kiến đem ra phơi. Chuồn chuồn đói đến xin kiến thức ăn. Kiến mới bảo:

- Sao mùa hè anh không đi thu nhặt thức ăn?

Chuồn chuồn đáp:

- Chẳng có thời giờ rảnh rỗi: tôi bận hát. Họ nhà kiến bật cười và bảo:

- Nếu như mùa hè chơi bời rồi, thì mùa đông nhảy múa đi.

ẾCH VÀ SƯ TỬ

Nghe thấy ếch kêu to, sư tử cho rằng đó là một con thú lớn mới gầm được như vậy. Sư tử đợi một lát thì thấy ếch từ đầm lầy nhảy ra. Sư tử bèn lấy chân đè bẹp ếch và bảo:

- Người chẳng ra người, ngợm chẳng ra ngợm, vậy mà làm mình hoảng hồn.

SÓI VÀ SẾU

Chó sói hóc xương và không sao khạc ra được. Nó gọi sếu đến và bảo:

- Này sếu, cổ anh dài, anh hãy thò đầu vào họng tôi kéo cái xương ra, tôi sẽ thưởng cho anh.

Sếu thò đầu vào, kéo được cái xương ra rồi nói:

- Bây giờ đưa cho tôi phần thưởng chứ.

Sói nghiêng răng đáp:

- Tao không cắn đứt đầu mày khi đầu mày nằm giữa hai hàm răng của tao, mày thấy phần thưởng đó vẫn còn ít hay sao?

NHỮNG CHỊ LÀM CÔNG VÀ CON GÀ TRỐNG

Mụ chủ nhà đêm đêm đánh thức các chị làm công và hễ gà trống lên tiếng gáy là mụ bắt ngồi vào làm việc. Các chị làm công thấy khổ bèn quyết định giết chết gà trống để gà trong không đánh thức mụ chủ. Giết chết gà

trống, các chị làm công càng khổ sở hơn: mẹ chủ sợ ngủ quên nên dựng các chị làm công dậy càng sớm hơn nữa.

CON CHÓ VÀ CÁI BÓNG CỦA NÓ

Một con chó, mồm ngoạm thịt, đi trên tấm ván bắc qua suối. Nó thấy bóng nó dưới nước lại nghĩ là dưới ấy có một con chó khác cũng đang ngoạm thịt, nó nhả miếng thịt và lao xuống cướp thịt của con chó kia: miếng thịt kia chẳng thấy đâu, còn thịt của nó thì bị sóng nước cuốn mất.

Thế là chó ta trở khắc chẳng được gì.

HƯƠNG BỐ VÀ HƯƠNG CON

Một lần hươu con nói với hươu bố:

- Bố ơi, bố vừa to lớn hơn, vừa nhanh nhẹn hơn, bố lại có cặp sừng đồ sộ để tự vệ, tại sao bố lại sợ chó?

Hươu bố bật cười và bảo:

- Con ạ, con nói đúng đấy. Chỉ có một điều bất hạnh là: hễ cứ vừa nghe thấy tiếng chó sủa, bố chẳng kịp suy nghĩ gì, mà đã vội bỏ chạy ngay.

CON CÁO VÀ CHÙM NHỎ

Cáo nhìn thấy những chùm nho chín mọng liền loay hoay tìm cách chén những chùm nho ấy.

Cáo loay hoay hồi lâu nhưng không với lấy được. Để dẹp nổi bực mình, cáo bèn nói:

- Còn xanh lắm.

GÀ MÁI VÀ CHIM ÉN

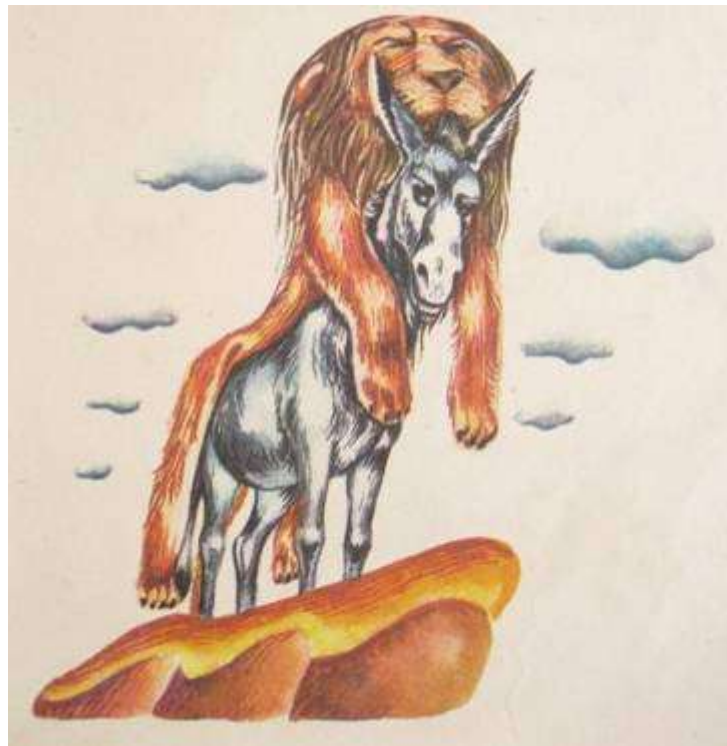
Gà mái tìm thấy một lô trứng rắn bèn nằm ấp. Chim én thấy thế liền bảo:

- Thế đấy, đồ ngốc! Nhà chị ấp cho chúng nở ra, nhưng đến khi chúng lớn lên, chúng sẽ làm hại nhà chị trước tiên.

LỪA ĐỘI LỐT SƯ TỬ

Lừa khoác bộ da sư tử vào, và tất cả mọi người, mọi con vật khác đều tưởng đấy là sư tử thật. Người và gia súc bỏ chạy. Một cơn gió thổi tới, bộ da bị tung ra, thế là thấy rõ lừa. Người ta chạy đến, nện cho lừa một trận nhừ tử.

NGƯỜI LÀM VƯỜN VÀ CÁC CON TRAI

Người làm vườn muốn dạy nghề mình cho các con trai. Khi ông sắp qua đời, ông gọi họ tới và bảo:

- Thế này các con nhé, khi nào bố chết, các con hãy tìm kỹ cái vật giấu trong vườn trồng nho.

Các con tưởng rằng ở đó có kho báu nên khi ông bố chết, họ đi đào bới xới lộn tất cả đất cát ở đấy lên. Họ không tìm thấy kho báu, nhưng đất ở vườn trồng nho được xới trộn rất kỹ, nho ra quả nhiều gấp bội. Thế là họ trở nên giàu có.

CÁO VÀ DÊ

Dê khát: nó lặn xuống giếng dưới chân dốc uống no và trở nên nặng nề. Nó leo ngược dốc lên nhưng không được. Thế là nó rống be be. Cáo nhìn thấy bèn bảo: “Thế đấy, đồ ngốc! Nếu như trí óc trong đầu mi cũng nhiều như bộ râu mi, thì trước khi xuống dốc, mi phải nghĩ xem có leo ngược được không”.

SẾU VÀ CÒ

Bác mu-gích chằng lưới bẫy sếu vì sếu đã phá ruộng gieo trồng của bác ta. Bầy sếu bị sa lưới, cùng với bầy sếu có cả một chú cò.

Cò bèn nói với bác mu-gích:

- Bác thả tôi ra đi: tôi không phải là sếu mà là cò; họ nhà cò chúng tôi là loài chim danh giá nhất; tôi sống ở nhà của cha bác đây. Mà cứ trông lông cũng thấy rõ tôi không phải là sếu.

Bác mu-gích trả lời:

- Ta đã bắt được mi cùng với bầy sếu thì ta sẽ mổ thịt mi cùng với chúng.

NGƯỜI ĐÁNH CÁ VÀ CON CÁ CON

Người đánh cá bắt được một con cá con. Cá con bèn nói:

- Ông chài ơi, ông hãy thả tôi xuống nước! Ông thấy đấy, tôi bé tẹo, ông chẳng được lợi lộc bao nhiêu ở tôi. Ông thả tôi ra, rồi tôi lớn lên, bấy giờ ông hãy bắt, ông sẽ được lợi nhiều hơn.

Người đánh cá trả lời:

- Kẻ nào chờ đợi mỗi lợi to hơn mà bỏ qua món nhỏ là đứa ngu.

THỎ VÀ ẾCH

Một lần họ nhà thỏ gặp nhau và khóc than: “Chúng ta chết vì con người, vì lũ chó, vì đại bàng, vì các con thú khác nữa. Thà chết quách một lần cho rồi, hơn là sống mà sợ hãi và khổ sở. Ta đâm đầu xuống nước tự tử đi!”

Và chúng chạy ra hồ để tự tử. Thấy động, lũ ếch nhảy tồm xuống nước. Một chú thỏ liền nói: “Các bạn ơi! Ta hãy khoan tự tử; cuộc sống ếch nhái hẳn còn tồi tệ hơn của chúng ta: chúng sợ hãi cả chúng ta”.

NGƯỜI CHA VÀ CÁC CON TRAI

Người cha ra lệnh cho các con phải sống hòa thuận, nhưng chúng không nghe lời. Ông liền sai đem một cái chổi sể đến và bảo:

- Các con bẻ đi!

Lũ con trai xoay xở thế nào đi nữa cũng không bẻ nổi. Bây giờ người cha tháo rời chổi ra và bảo bẻ từng ngọn một.

Lũ con dễ dàng bẻ hết từng ngọn chổi. Người cha mới nói:

- Cả các con cũng vậy đấy: nếu như các con sống hòa thuận thì không ai làm gì nổi các con; bằng không các con cãi cọ nhau, tất cả riêng rẽ thì bất cứ kẻ nào cũng dễ dàng làm hại các con.

CON CÁO

Cáo ta bị sập bẫy, vẫy vùng đứt đuôi rồi thoát ra được. Nó bèn ngẫm nghĩ xem làm thế nào che lấp được nỗi nhục của mình. Nó cho gọi tất cả họ nhà cáo đến và lên tiếng dỗ dành chúng chặt đuôi cả đi. Nó nói:

- Cái đuôi hoàn toàn chẳng để làm gì, ta chỉ kéo thêm nặng phía sau mà thôi.

Một con cáo khác bèn lên tiếng:

- Chà, nếu chị không cộc đuôi thì hẳn chị chẳng nói điều ấy.

Cáo cộc đuôi nín lặng và bỏ đi.

MUỐI VÀ SỰ TỬ

Muỗi bay đến bên sư tử và bảo:

Ông tưởng là ông khỏe hơn tôi há? Đâu có phải như thế kia chứ! Sức lực của ông là cái quái gì? Ông đưa móng vuốt ra cào, đưa răng ra cắn, cái đó cũng giống như đàn bà đi đánh nhau với mấy mụ nhà quê ấy. Tôi khỏe hơn ông nhiều: nếu ông muốn, ta ra đánh nhau chơi!

Và muỗi nổi hiệu vo vo, bắt đầu dốt vào hai má, vào mũi sư tử. Sư tử lấy chân trước đập vào mặt mình; móng vuốt làm toạc hết mặt nó, khắp mặt nó máu me đầm đìa, nó kiệt dần sức lực.

Muỗi lại nổi hiệu vo vo vui mừng và bay đi. Sau đó muỗi sa vào lưới mạng nhện, và nhện bắt đầu hút máu nó. Muỗi ta mới than thở:

- Ta thắng được con thú mạnh như sư tử, vậy mà nay chết vì cái con nhện nhãi nhép này.

CHÓ NHÀ VÀ CHÓ SÓI

Chó nhà ngủ thiếp ở sau sân nhà. Sói đói chạy tới và định ăn thịt chó. Chó liền bảo:

- Sói! Ông khoan hãy ăn thịt tôi, bây giờ tôi gầy gò, chỉ có xương bọc da. Cứ để một thời gian, chủ nhà sắp có đám cưới, tôi có thừa thức ăn, tôi sẽ béo ra, bấy giờ ăn thịt tôi hay hơn.

Sói tin lời bèn bỏ đi. Lần sau nó lại tới và thấy chó nằm trên mái nhà. Sói lên tiếng hỏi:

- Thế nào, xong đám cưới rồi chứ? Chó liền trả lời:

- Thế này, anh sói ạ: nếu lần sau đến mà bắt gặp tôi ngủ trước sân, thì đừng có đợi đám cưới nữa.

LỪA RỪNG VÀ LỪA NHÀ

Lừa rừng thấy lừa nhà bèn khen ngợi nó: lừa nhà mập làm sao, thức ăn lừa nhà mới ngon ngọt làm sao. Sau đó, khi người ta chắt đồ lên lưng lừa nhà, rồi dùng gậy thúc lừa nhà đi, thì lừa rừng bèn nói: “Không, người anh em ạ, bây giờ thì tôi không ghen nữa, cuộc sống mà anh được hưởng phải trả giá như thế nào rồi”.

NGỰA VÀ NGƯỜI CHỦ

Bác làm vườn có một con ngựa. Ngựa phải làm lụng nhiều mà thức ăn thì ít. Thế là ngựa ta lên tiếng cầu khẩn thượng đế sao cho nó được chuyển sang tay một ông chủ khác. Mọi chuyện xảy ra như ý. Người làm vườn bán ngựa cho một người thợ gốm. Ngựa ta mừng rỡ, nhưng công việc ở chỗ người thợ gốm còn nhiều hơn ở chỗ cũ. Ngựa lại than thở về số kiếp của mình và cầu khẩn được chuyển sang tay một ông chủ khác hơn. Và việc này cũng thành. Người thợ gốm bán ngựa cho người thợ da. Vừa nhìn thấy trong sân nhà người thợ da những bộ da ngựa, ngựa ta liềnร้อง lên:

- Ôi, cái đời tôi thật là khổ! Giá cứ ở lại với những người chủ cũ có phải hơn không: bây giờ thì rõ là người ta bán tôi không phải để đi làm lụng mà là để lột da.

CHÓ SÓI VÀ DÊ

Chó sói nhìn thấy dê ăn cỏ trên núi đá và nó không thể lần tới chỗ ấy được, nó bèn bảo dê:

- Giá cô xuống dưới này có phải hơn không: ở đây đất bằng phẳng hơn, cỏ cho cô ăn cũng ngọt hơn nhiều.

Nhưng dê trả lời ngay:

- Sói ơi, anh gọi tôi xuống đâu có phải vì thế, anh nào có nghĩ về cái ăn của tôi, mà anh lo cái ăn cho chính mình đấy chứ.

CON HƯƠNG

Hương đi đến bờ suối uống nước, nhìn thấy bóng mình dưới nước, lấy làm thích thú vì cặp sừng của mình: cặp sừng mới đồ sộ, mới nhiều nhánh làm sao; nhưng nhìn xuống chân thì nó lại buông lời:

- Chỉ có điều bốn chân ta xấu xí, yếu ớt quá.

Bỗng một con sư tử nhảy ra và chồm đến vồ hương. Hương vụt phóng đi trên cánh đồng quang đãng. Nó chạy thoát, nhưng khi chạy vào rừng, nó lại vướng mắc cặp sừng vào cành cây, thế là sư tử chop được nó. Đến lúc sắp hết đời, hương mới nói:

- Thế đây, mình thật ngu ngốc! Về những người có thể cứu mình thì mình nghĩ là họ tồi, yếu ớt, còn những kẻ làm mình mất đời thì mình lại từng thích thú.

HƯƠNG VÀ RUỘNG NHO

Hươu nấp trong ruộng nho trốn những người đi săn. Khi những người đi săn đã đi qua, hươu bắt đầu quay ra ăn lá nho.

Những người đi săn nhận thấy lá nho rung động bèn đoán: “Không hiểu có phải có thú ở dưới lá cây đây không?” - họ nổ súng và bắn hươu bị thương.

Trước khi nhắm mắt chết, hươu nói:

- Đáng kiếp cho tôi vì tôi muốn ăn lá, chính những cành lá đã cứu tôi.

ÔNG GIÀ VÀ THẦN CHẾT

Một lần ông già dẫn xong củi và mang về. Phải mang đi xa, ông cụ kiệt sức, đặt bó củi xuống rồi nói:

- Chà, giá thần chết cứ đến ngay đi có phải hơn không!

Thần chết đến và bảo:

- Ta đây, lão cần gì nào?

Ông già sợ hãi bảo:

- Nhắc hộ bó củi lên cho lão.

SƯ TỬ VÀ CÁO

Vì già lão, sư tử không đi săn được bèn nghĩ cách sống bằng mưu mẹo: nó vào trong hang, nằm lẫn ra và giả vờ ốm. Các con thú kéo đến thăm sư tử, thế là sư tử chén thịt những con nào vào hang nó. Cáo hiểu rõ sự tình, đứng bên cửa hang mà lên tiếng: “Sức khỏe của ngài ra sao, kính thưa ngài sư tử?”

Sư tử trả lời: “Tôi lắm. Mà sao cô không vào hang thế nhỉ ?”

Cáo bèn đáp: “Tôi không vào là bởi vì theo các dấu vết chân tôi thấy rõ là vào rất nhiều mà ra thì không”.

MÈO VÀ LŨ CHUỘT

Ở một nhà kia sinh sôi nảy nở khá nhiều chuột. Mèo tìm đến căn nhà ấy và bắt đầu đuổi bắt. Lũ chuột thấy công việc của chúng hỏng bét bèn bảo nhau:

- Các bạn chuột ơi, từ nay chúng ta sẽ không rời trần nhà nữa, mèo không thể mò lên tìm chúng ta ở đây được.

Từ khi lũ chuột không xuống đất nữa, mèo liền nghĩ xem làm thế nào lừa được chúng. Mèo đưa một chân trước bám lấy trần nhà, treo lơ lửng và giả vờ chết. Một con chuột ngó nhìn mèo, liền nói ngay:

- Không, người anh em ạ! Dù người anh em có thành cái bao tải thì tôi cũng chẳng tới gần đâu.

QUẠ VÀ CÁO

Quạ kiếm được một miếng thịt, về đậu trên cây. Cáo ta thèm thịt, mon men đến gần, đánh tiếng:

- Chà, anh quạ, nhìn ngắm anh, cứ bằng vào vóc dáng với vẻ đẹp của anh thì chỉ có anh làm vua mới phải! Mà anh hẳn phải là vua, nếu như anh có thêm cái giọng tốt nữa.

Quạ liền há mồm và lấy hết gân sức gào toáng lên. Miếng thịt rơi xuống. Cáo chớp ngay lấy và bảo:

- Chà, anh quạ, phải chi anh còn có thêm trí khôn nữa, thì hẳn là anh sẽ làm vua.

HAI NGƯỜI BẠN

Hai người bạn cùng đi qua rừng, chợt một con gấu ở đâu xổ ra. Một người bỏ chạy, leo tót lên cây trốn kỹ, còn người kia ở lại trên đường. Anh ta chẳng biết làm thế nào nữa, đành ngã lăn ra đất và giả vờ chết.

Gấu đi đến bên anh ta, đưa mõm đánh hơi: anh ta quả thực đã tắt thở. Gấu ngửi mặt anh, ta, cho rằng đó chỉ là cái xác, bèn bỏ đi. Khi gấu đã đi khuất, anh kia từ trên cây tụt xuống và cười:

- Thế nào, - anh ta nói, - gấu rí tai cậu điều gì thế?

- À, nó bảo với mình rằng những người xấu là những kẻ chạy bỏ bạn trong hiểm nghèo.

BÁC MU-GÍCH VÀ THỦY THẦN

Bác mu-gích đánh rơi cái rìu xuống sông; bác ta đau khổ ngồi trên bờ khóc.

Thủy thần nghe thấy, động lòng thương bác mu-gích, lấy từ dưới sông đưa lên cho bác ta một chiếc rìu bằng vàng và hỏi: của anh đây hả?

Bác-mu-gích trả lời:

- Không, không phải của tôi.

Thủy thần mang lên cho bác chiếc rìu khác bằng bạc.

Bác mu-gích lại nói ngay:

- Không phải rìu của tôi.

Khi ấy thủy thần mới đưa lên chiếc rìu thật.

Bác mu-gích bèn nói:

- Đây chính là rìu của tôi.

Thủy thần tặng cho bác mu-gích cả ba chiếc rìu vì lòng thành thực của bác ta.

Về nhà, bác mu-gích đem rìu ra khoe bạn bè và kể lại chuyện đã xảy ra với bác.

Thế là có một anh mu-gích khác bèn định cũng làm như vậy: anh ta đi ra sông, cố ý ném chiếc rìu của mình xuống nước, ngồi xuống bên bờ và cất tiếng khóc.

Thủy thần đưa lên chiếc rìu bằng vàng và hỏi: “Rìu của anh đây hả?”.

Anh chàng mu-gích mừng rỡ kêu lên:

- Của tôi, của tôi!

Thủy thần không cho anh ta chiếc rìu bằng vàng, mà cả chiếc rìu của chính anh ta cũng không được trả lại vì sự giả dối của anh ta.

CHÓ SÓI VÀ CHÚ CỪ NON

Chó sói nhìn thấy một chú cừ non uống nước bên sông.

Chó sói muốn ăn thịt cừ non, thế là nó liền hoạnh hợ cừ. Nó nói:

- Mày làm đục nước của tao, không cho tao uống.

Chú cừ con cãi lại:

- Ông sói ơi, cháu làm sao có thể làm đục nước của ông? Bởi vì cháu đứng ở cuối dòng nước, hơn nữa lại chỉ chúm miệng uống nước bằng đầu môi mà thôi.

Nhưng sói lại nói:

- Được, thế tại sao mùa hè năm ngoái mày chửi bố tao?

Cừ non đập:

- Thưa ông sói, nhưng hè năm ngoái mẹ cháu còn chưa đẻ cháu.

Sói nổi cáu nói át:

- Không cần lý sự với mày. Tao đang đói bụng đây, vì thế mà tao ăn thịt mày.

SỰ TỬ, CHÓ SÓI VÀ CÁO

Con sư tử già ốm nằm trong hang. Tất cả mọi con thú đều đến thăm vị chúa, chỉ có cáo là chưa. Thế là sói vui mừng được dịp đặt điều cho cáo trước mặt sư tử. Sói nói:

- Mụ ta chẳng coi ngài vào đâu, mụ không đến thăm chúa lấy một bận.

Vừa lúc đó thì cáo chạy đến. Nó nghe thấy điều sói nói, liền nghĩ bụng: “Đợi đây, sói ạ, ta sẽ trả thù mày”.

Sư tử quát mắng cáo, cáo liền thưa:

- Xin chúa đừng vội xử tội kẻ bày tôi, xin cho kẻ bày tôi được nói một lời. Kẻ bày tôi không đến đây được là bởi vì không còn có lúc nào. Mà không có lúc nào là bởi vì kẻ bày tôi phải chạy khắp thế gian đi hỏi thuốc cho chúa. Mãi bây giờ mới tìm ra, thế là vội chạy đến đây ngay.

Sư tử bèn hỏi:

- Thuốc gì kia?

- Dạ thưa thuốc thế này ạ: nếu lột da một con sói đang sống, rồi chúa khoác bộ da ấm áp của nó vào...

Sư tử căng bộ da sói ra, cáo bật cười và bảo:

- Thế đấy người anh em ạ: không nên xui chúa làm điều ác, mà phải xui làm điều lành kia.

SƯ TỬ, LỪA VÀ CÁO

Sư tử, lừa và cáo ra đi kiếm mồi. Chúng tóm bắt được nhiều thú. Sư tử ra lệnh cho lừa phải chia phần. Lừa chia đều ra ba phần và bảo:

- Thôi, bây giờ xin nhận phần cho!

Sư tử tức giận ăn thịt lừa và ra lệnh cho cáo phải chia lại phần. Cáo thu tất cả lại một đồng, phần mình chỉ để lại chút xíu. Sư tử xem qua rồi bảo:

- Hèm, khá lắm! Ai đã dạy người chia phần khéo thế hả?

Cáo trả lời:

- Thế chuyện gì đã xảy ra với lừa ạ?

CÂY SẬY VÀ CÂY Ô-LIU^[4]

Cây ô-liu và cây sậy tranh cãi nhau xem ai chắc hơn và rắn hơn. Cây ô-liu cười cây sậy vì gặp bất cứ cơn gió nào sậy cũng cong xuống. Sậy lặng thinh. Đông bão chợt nổi lên. Sậy nghiêng ngả, lay động, uốn rạp xuống tận mặt đất, rồi vẫn còn nguyên vẹn. Ô-liu chĩa cành nhánh ra chống đỡ gió, thế là gãy gục.

MÈO VÀ CỪU

Ngày xưa ngày xưa một bác mu-gích có con mèo và con cừu. Khi bác đi làm về, mèo chạy ra đón, liếm tay, nhảy lên lưng, cọ người vào bác. Bác vuốt ve mèo, cho ăn bánh.

Thấy vậy cừu cũng muốn được người ta âu yếm vuốt ve và cho nó ăn bánh. Bác mu-gích từ ngoài ruộng trở về, cừu vội chạy ra đón bác, liếm tay, cọ vào chân bác. Bác mu-gích thấy nực cười, và bác xem xem sẽ còn chuyện gì tiếp theo nữa. Cừu đi quanh ra phía sau, rướn mình nhảy lên lưng bác mu-gích. Nó xô bác mu-gích ngã giúi ngã giúi. Con trai bác mu-gích thấy cừu xô ông bố ngã, liền chộp lấy roi quật cho cừu một trận nên thân.

CON THỎ

Thỏ chạy trốn bầy chó và lẩn vào rừng sâu. Trong rừng, thỏ thấy thoải mái, nhưng đã trải biết bao nhiêu nỗi sợ hãi nên thỏ còn muốn trốn kỹ hơn

nữa. Thỏ đi tìm nơi rậm rạp hơn, và chui vào bụi rậm ở khe cạn, thế nào lại đụng ngay phải sói ở đây. Sói chớp được thỏ. Thỏ nghĩ bụng: “Rõ đúng là đã gặp may chớ có đi tìm cái may khác. Mình muốn đi ẩn trốn kỹ hơn, thế là toi mạng”.

THỎ VÀ RÙA

Thỏ và rùa tranh cãi xem ai chạy nhanh hơn. Hai đứa thi chạy đoạn đường một véc-xta^[5]. Thỏ lập tức vượt lên trước rùa, đến mức chẳng còn thấy rùa đâu. Thỏ bèn nghĩ bụng: “Mình đi đâu mà vội? Ngồi nghỉ đã”. Thỏ ngồi xuống nghỉ và ngủ thiếp đi. Cọn rùa cứ mãi miết bò, và khi thỏ thức dậy thì rùa đã bò hết đoạn đường một véc-xta.

CUN CÚT MẸ VÀ ĐÀN CON

Cun cút mẹ ấp nở được một đàn con trong ruộng kiều mạch và thấp thỏm lo sợ ngày một ngày hai người chủ ruộng đến gặt lúa. Bữa ấy cun cút mẹ bay đi kiếm mồi và dặn lũ con phải lắng nghe rồi về nói lại cho mẹ biết người đã nói những gì. Chiều tối cun cút mẹ bay về, lũ con bèn thưa:

- Khốn rồi, mẹ ơi, người chủ với anh con trai đến, ông ta bảo: “Kiều mạch chín rồi. Con đến các bác hàng xóm, bạn bè, nhờ họ đến gặt giúp kiều mạch”. Khốn rồi, mẹ ơi, mẹ chuyển chỗ cho chúng con đi, chứ không sáng sớm mai là hàng xóm họ đến gặt lúa mất.

Cun cút mẹ nghe xong liền nói:

- Không sao cả, các con, còn lâu họ mới gặt kiều mạch, các con cứ yên tâm ngồi đây.

Và sáng sớm mai cun cút mẹ lại bay đi, dặn các con nghe xem người chủ sẽ bảo gì. Khi cun cút mẹ bay trở về, lũ con thưa với mẹ:

- Thế này này, mẹ ời, người chủ lại đến, đợi mãi bạn bè và hàng xóm chẳng ai đến cả. Ông ta mới bảo con trai: “Con hãy đến ngay chỗ các anh em trai, anh em rể, anh em nuôi, nói với họ, là bố sai đến bảo ngày mai nhất thiết phải gặt kiều mạch”.

- Các con đừng sợ, các con ạ, ngày mai họ cũng sẽ chẳng gặt đâu, - cun cút mẹ nói.

Khi trở về, cun cút mẹ hỏi: “Thế nào?”

- Người chủ lại đến với anh con trai, lại đợi chờ người nhà. Chẳng có ai đến. Ông ta mới bảo anh con: “Thôi, con ạ, rõ là chẳng hơi sức đâu mà trông đợi. Kiều mạch chín rồi. Con hãy sửa hái, sớm mai tự chúng ta đến mà gặt thôi”.

- Các con ạ, - cun cút mẹ nói, - nếu như chính người ta tự bắt tay vào công việc chứ không trông đợi ở những người khác thì người ta sẽ làm. Phải thu xếp đi khỏi đây thôi.

CON CÔNG

Loài chim họp nhau lại bầu ra vua. Con công xòe to cái đuôi của mình và tự đề cử mình làm vua. Tất cả loài chim vì vẻ đẹp của nó đã chọn nó làm vua. Ấc là bèn nói:

- Anh công này, anh hãy nói cho bọn chúng tôi biết: khi anh lên làm vua, anh sẽ che chở chúng tôi khỏi lũ điều hâu như thế nào nếu chúng rượt đuổi chúng tôi?

Công không biết trả lời ra sao, thế là tất cả loài chim suy nghĩ xem liệu công có là ông vua tốt của chúng không. Và chúng không chọn công làm vua nữa, mà chọn đại bàng.

GẤU VÀ ONG

Gấu tìm đến tổ ong.
Thò tay vào vốc mật.
Cả đàn ong bay lên
Mũi gấu thi nhau đốt.
Gấu rú lên “Mũi ơi!”
Bỏ tổ ong chạy miết.

ONG MẬT VÀ ONG ĐƯỢC

Mùa hè vừa tới, lũ ong được liền tranh cãi với ong mật xem ai được ăn mật. Ong mật mời ong vò vẽ đến phân xử. Ong vò vẽ nói: “Các người hãy

phân ra đôi, ong mật vào một tổ, ong đực vào tổ kia. Qua một tuần lễ, tôi sẽ thấy rõ ai làm mật nhiều hơn và giỏi hơn”.

Lũ ong đực cãi ngay: “Chúng tôi không đồng ý. Bác phân xử ngay bây giờ đi”.

Ong vò vẽ liền nói: “Bây giờ thì tôi sẽ phân xử ngay. Lũ ong đực không đồng ý là bởi vì các người không làm mật, mà chỉ thích ngồn của người khác. Các chị ong mật, hãy đuổi ngay chúng đi”.

Và ong mật đã triệt hết lũ ong đực.

CÔNG VÀ SẾU

Sếu tranh cãi với công xem ai trong hai đứa oai vệ hơn. Công nói:

- Tôi là con chim đẹp nhất, đuôi của tôi có đủ mọi màu sắc rực rỡ, còn anh xám ngắt, xấu xí.

Sếu nói lại:

- Nhưng tôi đã bay lên tận trời, còn anh chỉ tha thẩn trên cái sân đầy phân.

CHIM CUN CÚT VÀ NGƯỜI SĂN

Chim cun cút sa lưới của người săn bèn lên tiếng van xin người săn thả nó ra:

- Ông cứ thả tôi ra, - nó nói, - tôi xin hầu hạ ông. Tôi sẽ nhử những con cun cút khác vào lưới cho ông.

- Hừm, cun cút ời, - người săn nói, - bình thường ta cũng chẳng thả mày ra, còn bây giờ lại càng không. Ta sẽ vắn cổ mày vì mày muốn phản lại đồng loại.

CHIM SẾ

Sẻ thấy con người đi gieo hạt lanh. Nó liền bay tới họ nhà chim rủ rê:

- Hãy mau bay đến mổ hạt đi. Lanh mọc lên, con người sẽ xe chỉ, đan lưới, săn bắt tất cả chúng ta.

Họ nhà chim không nghe, thế là sẽ không thể mổ hết hạt lanh. Lanh nở hoa, sẽ gọi họ nhà chim đi rửa lanh. Họ nhà chim lại không nghe sẽ. Lanh chín. Lần thứ ba sẽ đi kêu gọi họ nhà chim. Và lần thứ ba họ nhà chim vẫn không nghe nó. Bây giờ sẽ giận họ nhà chim, bỏ chúng và bay đến sống bên cạnh chỗ ở của người.

ĐIỀU HÂU VÀ CHIM BỒ CÂU

Điều hâu rượt đuổi, rượt đuổi mãi đàn bồ câu, nhưng chẳng bắt nổi con nào. Nó bèn tính chuyện lừa bồ câu. Nó bay gần đến chuồng bồ câu, đậu lên cây và lên tiếng nói với bầy bồ câu rằng nó muốn hầu hạ bồ câu.

Nó nói: “Tôi chẳng có việc gì làm, mà tôi yêu mến các bạn. Các bạn hãy cho tôi đến ở với các bạn, tôn tôi làm vua, nhưng tôi sẽ là đầy tớ của các bạn. Tôi sẽ không xúc phạm các bạn, và không để cho kẻ nào xúc phạm đến các bạn”.

Bồ câu bằng lòng. Khi điều hâu đã vào được nơi ở của bồ câu, nó lại nói khác:

- Ta là vua của các người, và vì thế các người phải nghe ta. Việc thứ nhất là mỗi ngày ta cần ăn thịt một con bồ câu.

Và mỗi ngày nó lại giết hại một chim bồ câu. Bồ câu tỉnh ngộ, bắt đầu suy nghĩ xem phải làm thế nào, khốn nỗi muộn mất rồi.

- Đáng ra tuyệt nhiên không nên cho nó vào, - chúng nói. - Còn bây giờ thì không còn cách gì nữa.

NGƯỜI CHỦ VÀ BÁC LÀM CÔNG

Người đến dự đám cưới khá đông. Ông hàng xóm gọi bác làm công đến và bảo:

- Này, anh đi xem xem có bao nhiêu người đến dự đám cưới bên ấy.

Bác làm công ra đi. Bác để bên ngưỡng cửa một khúc gỗ và ngồi lên bờ tường đợi khách khứa ra khỏi nhà. Họ bắt đầu ra về. Ai đi ra cũng vấp phải khúc gỗ, văng lên chửi và lại đi tiếp. Chỉ có một bà lão vấp phải khúc gỗ, liền quay lại đẩy khúc gỗ sang bên.

Bác làm công trở về gặp người chủ. Người chủ hỏi:

- Ở bên ấy có nhiều người không? Bác làm công trả lời:

- Chỉ có mỗi một người, mà lại là bà lão.

- Tại sao vậy?

- Bởi vì tôi để khúc gỗ bên thềm nhà, tất cả đều vấp phải, nhưng chẳng ai buồn dẹp đi. Thế thì lũ cừu cũng làm như vậy. Nhưng một bà lão đã dẹp khúc gỗ sang bên để người khác khỏi vấp ngã. Chỉ có con người mới làm như vậy. Một mình bà lão là người.

CÁI BÌNH ĐẤT VÀ CÁI ÂU GANG

Bình đất cãi nhau với âu gang. Bình đất dọa sẽ đập âu gang. Nhưng âu gang trả lời:

- Đẳng nào cũng vậy, anh đập tôi hay tôi đập anh, thì không phải tôi, mà là anh sẽ vỡ toác.

CON DƠI

Ngày xưa ngày xưa, đã lâu lắm rồi, xảy ra một cuộc chiến tranh lớn giữa loài thú và loài chim. Dơi không tham gia vào bên này cũng như bên kia, và cứ ngồi chờ xem bên nào thắng.

Thoạt đầu chim áp đảo thú, bấy giờ dơi liền đi với loài chim, bay cùng với chim và tự gọi mình là chim, nhưng sau đó khi loài thú bắt đầu giành phần thắng, dơi liền chuyển sang phía thú. Nó phô với loài thú bộ răng, bốn chân, bộ vú của mình, và cam đoan nó là thú, nó yêu quý loài thú. Cuối cùng loài chim vẫn cứ thắng, khi ấy dơi lại tìm sang phía chim, nhưng loài chim đã xua đuổi nó đi.

Và dơi cũng không còn có thể đi theo loài thú, vì thế từ đó dơi lẫn sống ở các hầm nhà, hốc cây, chỉ đến lúc trời chập choạng mới bay ra, chẳng dám theo loài thú, cũng chẳng dám theo loài chim.

LÃO KEO KIẾT

Một lão keo kiệt thu góp tiền lại, đem chôn xuống đất và ngày ngày lên ra ngó xem. Anh làm công của lão rình biết, đêm đến ra đào lên và ăn trộm mất số tiền ấy. Lão keo kiệt ra xem hộp tiền chôn giấu, vỡ lẽ là không còn nữa, thế là lão oà khóc. Người hàng xóm thấy thế bèn bảo:

- Ông khóc gì kia chứ? Thì ông có dùng tiền làm gì đâu. Vậy ông cứ ra mà nhìn cái hồ chôn tiền ấy nó vẫn y nguyên như cũ mà.

BÁC MU-GÍCH VÀ CON CHÓ

Con chó ngã xuống giếng. Bác mu-gích kéo chó lên, nhưng chó lại cắn tay bác. Bác mu-gích bèn quăng con chó và bảo:

- Mặc thầy mặc xác mày, một khi mày cắn tao vì cái chuyện tao muốn cứu mày.

CON CHÓ ĐEO KHÚC GẬY

Chó giờ trò vồ gà. Người chủ bèn buộc một khúc gậy lên cổ nó. Chó ta đi khắp các sân nhà khoe khúc gậy của mình và nói:

- Chúng mày xem, ông chủ yêu quý tao thế chứ, làm cho tao khác hẳn với những con chó khác.

BÁC CHẶN CỪU

Bác chăn cừu bị mất một con cừu cái. Bác ta đi tìm, đi tìm mãi mà chẳng thấy đâu. Bác lên tiếng cầu khẩn và hứa sẽ đốt một cây nến giá mười xu nếu tìm ra kẻ trộm. Sang ngày hôm sau, bác chăn cừu đi vào rừng và gặp một bầy sói. Chúng đang ăn nốt con cừu cái của bác. Bác chăn cừu nhìn thấy lũ trộm rồi. Nhưng đến khi bầy sói lao vào bác ta, bác ta lại lên tiếng cầu khẩn và hứa sẽ đốt cây nến giá một đồng nếu như bác ta thoát được bầy sói.

CHÓ NẰM TRÊN ĐỒNG CỎ KHÔ

Chó nằm trên đồng cỏ khô trong kho chứa. Bò cái thềm cỏ, nó mon men tới kho chứa, thò đầu vào và chỉ kịp ngoạm một dúm cỏ khô, chó ta đã gầm gừ và chồm tới. Bò cái bỏ đi và bảo:

- Thà là nó ăn, đặng này ăn thì không ăn, mà cho người khác cũng chẳng cho.

SÓI VÀ KHÚC XƯƠNG

Con sói đang ngoạm khúc xương. Mấy con chó con xông vào sói. Sói có thể cắn chết cả lũ chó con, nhưng không muốn ngoác mõm ra để khỏi đánh rơi mất khúc xương, nên sói bỏ chạy khỏi lũ chó con.

CON CHÓ VÀ THẺNG ĂN TRỘM

Đêm hôm tên trộm mò đến sân nhà. Chó đánh hơi thấy trộm, lên tiếng sủa. Tên trộm lấy ra một miếng bánh mì và ném cho chó ăn. Chó không ngoạm bánh, xông vào trộm và cắn chân trộm.

- Sao mà lại cắn tao? Tao đã cho mày bánh kia mà, - trộm nói.

- Tôi cần anh bởi vì khi anh chưa cho tôi bánh, tôi còn chưa biết anh là người tốt hay đứa độc ác, còn bây giờ thì tôi biết chắc chắn anh là người xấu, một khi anh định mua chuộc tôi.

SÓI VÀ NGỰA CÁI

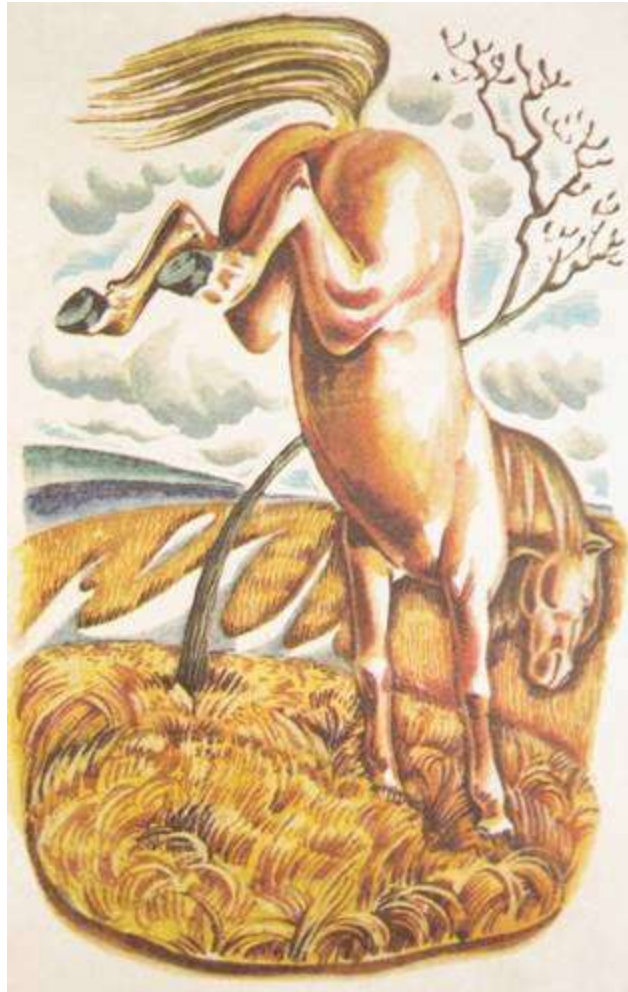

Sói muốn bắt ngựa con. Nó đến gần đàn ngựa, nói: “Vì sao con ngựa con ở đây khập khiễng chân? Hay các người không biết chữa chạy? Họ nhà sói chúng tôi có một thứ thuốc nên chẳng bao giờ què chân hết”.

Một con ngựa cái liền nói:

- Thế thì chữa cho tôi cái chân sau bên phải, không hiểu sao đau đau trong móng ấy.

Sói đến gần ngựa cái, và khi nó vừa đi vòng ra phía sau ngựa, ngựa cái đá hậu cho sói một cú làm gãy hết răng sói.

CÁO VÀ SÓI

Cáo thấy sói mài răng, liền hỏi:

- Anh mài răng làm gì thế? Có ai đâu mà đánh nhau.

Sói trả lời:

- Phải mài giữa răng khi chưa phải đánh nhau, đến khi đánh nhau thì chẳng còn lúc nào mà mài giữa nữa.

HƯƠU VÀ NGỰA

Hươu lấy sừng húc ngựa và đuổi ngựa ra khỏi cánh đồng. Ngựa về với người, xin người che chở. Người bảo vệ ngựa, đuổi hươu đi, song lại đóng hàm thiếc, yên cương lên ngựa. Khi hươu bị đuổi đi, ngựa bèn thưa:

- Xin cảm ơn người, bây giờ xin người thả tôi đi.

Nhưng người bảo:

- Không, bây giờ ta biết rõ là mi sẽ cần cho ta rồi.

Và người không thả ngựa đi.

HAI CON ẾCH

Nóng nực làm khô cạn hết mọi ao hồ, đầm lầy. Hai chú ếch rủ nhau đi tìm nước. Chúng nhảy tót lên thành giếng và ngồi suy nghĩ xem có nên nhảy xuống giếng không. Ếch trẻ nói: “Phải nhảy xuống, dưới đó có nhiều nước, và ở dưới đó thì không còn ai quấy rầy ta nữa”.

Nhưng ếch kia trả lời:

- Không, nước thì nhiều đấy, nhưng nếu nước giếng cạn thì làm sao mà nhảy lên khỏi đây được.

SÓI CÁI VÀ LỢN

Một con sói cái xin lợn cho vào ngủ trọ. Lợn cho sói vào. Sói cái đẻ một bầy sói con. Lợn đòi lại chỗ của mình.

- Chính chị cũng thấy đấy, sói con còn nhỏ cả, chị thương thả cho ít lâu, - sói mẹ nói. Lợn nghĩ: “Ta đợi ít lâu vậy...”.

Mùa hè qua, lợn lại đòi chỗ. Sói mẹ trả lời:

- Cứ thử động vào bọn ta đi. Bọn ta có những sáu, bọn ta sẽ xé xác mày ra.

BÒ ĐỰC VÀ ẾCH

Bò đực đi ra hồ nước, nó gặp lũ ếch con và giẫm phải một con, những con khác nhảy tồm cả xuống nước. Một chú ếch con trở về nhà với mẹ, kể lại:

- Ôi, mẹ ơi, con nhìn thấy một con thú khiếp quá, sợ ời là sợ.

- Sao, to lớn hơn mẹ à? - mẹ ếch hỏi.

- To lớn hơn nhiều.

Ếch mẹ phình người lên và nói:

- Sao, bây giờ vẫn cứ to lớn hơn mẹ được sao?

- To lớn hơn.

Ếch mẹ càng phình to nữa.

- Còn bây giờ to lớn hơn mẹ không?

- To lớn hơn. Cho dù mẹ có nổ bụng ra, cũng không phình được bằng bò đâu.

Ếch mẹ phình to hết sức và nổ bụng thật.

HỌ NHÀ ẾCH XIN CHO CHÚNG MỘT ÔNG VUA

Họ nhà ếch cãi cộ nhau và chẳng có ai để phân xử. Chúng bèn cầu xin thượng đế cho một ông vua. Bỗng cành cây khô bên hồ gãy và rơi xuống nước. Chúng thốt lên, chạy tán loạn: “Vua của chúng ta đây rồi”.

Cành cây cắm xuống bùn cứ nằm nguyên như thế. Họ nhà ếch dạn dĩ ra, bắt đầu bơi đến và nhảy lên bám vào. Cành cây vẫn nằm yên. Họ nhà ếch thấy ông vua này hiền lành, không xét xử chúng, chúng lại nài xin vua khác. Một con diệc bay qua và đậu xuống hồ. Họ nhà ếch mừng rỡ nhao nhao lên:

- Đây mới quả là ông vua thực sự, ông vua sống. Vua này sẽ xét xử đầu ra đây.

Chỉ đến khi diệc bắt đầu săn bắt hết chú ếch nọ đến chú ếch kia chén thịt, bấy giờ họ nhà ếch mới tiếc ông vua hiền lành trước đây.

NGƯỜI LÁI BUÔN VÀ HAI TÊN ẮN CẮP

Có hai người vào cửa hiệu mua khăn quàng. Người lái buôn quay đi để lấy hàng, khi quay lại thì thấy mất một tấm khăn. Người lái buôn giữ họ, bảo: “Trong hai người có một người đã lấy của tôi tấm khăn”.

Một người thề thốt là trong người không có tấm khăn ấy, còn người kia thề thốt là anh ta không hề lấy tấm khăn. Người lái buôn liền nói: “VẬY CẢ HAI ANH ĐỀU LÀ KẺ CẮP”.

Bác đoán một tên lấy tấm khăn và chuyển cho tên kia, bèn khám tên đã thề là nó không hề lấy khăn. Tìm thấy tấm khăn trong người nó, bác liền giải cả hai lên quan.

MẶT TRỜI VÀ GIÓ

Mặt trời và gió tranh cãi nhau xem ai lột được quần áo của con người trước. Gió nổi lên thổi tung áo con người. Nó hất được mũ và mở phanh được áo, nhưng con người liền đội mũ sâu hơn và khép vạt áo lại. Vậy là gió không lột nổi quần áo con người. Mặt trời ra tay. Nó vừa thiêu đốt lên, con người vội mở phanh áo, hất mũ đi. Mặt trời thiêu đốt thêm nữa, thế là con người lột hết cả áo xống ra.

[1] Nông dân Nga. - ND

[2] Tên đồng tiền Nga. — ND

[3] Trong nguyên bản là con chuồn chuồn. Nhưng để bạn đọc nhỏ của chúng ta dễ chấp nhận, chúng tôi xin đổi là con ve. - ND.

[4] Quả của cây ô - liu có hột dùng để ép lấy dầu ăn, gọi là dầu ô - liu. - ND.

[5] Đơn vị đo chiều dài cũ ở Nga, bằng 1,06 km - ND.